

OPINIÓ - POLÍTICA - CULTURA- VALENCIANISME - SOCIETAT

NOU GOVERN GENERALITAT VALENCIANA

La paradoxa de l'antipolitica pampoliana / J. Masia

1/12/2024

El nou govern de la Generalitat Valenciana cada vegada es mes nacionalcatoliciste que l'anterior: policies, guardies civils i escolanets per tot arreu el componen, com no podia ser d'una atra manera. Pero fan com el refra: Jesus, pequé, ¿quàn ixca d'aci a quí fotre?

L'eixecutiu, salvant les distancies, em recorda als membres tecnocrates de l'Opus Dei del govern franquiste, pero me pareix que la competencia tecnica d'aquells experts era superior als d'este, a les proves em remet. Tenim a l'exdecana de l'Universitat Catolica, tampoc faltaven els estudis de la guardia civil i portaveu del CECOPI, eclesiastics i funeraris, o l'especialiste en transfuguisme, el policia Argüeso. I tota la paella amanida, com a guinda, del costaler i cantant, Carlos Mazón, al capdavant dels brillants gestors que son els populars, com tot lo mon sap.

Per a lo unic que son brillants els del PP, com a bona au carronyera que es la gavina, es en repartir 62 millons d'euros en empreses implicades en la corrupcio infinita pepera. Lo pijor no es l'immoralitat historica d'estos personages, es la plebe que consumix, s'embriaga, oculta, ignora i li te igual els diners publics, perque s'identifiquen en les politiques que no paren de votar, al remat, son els corresponsables immorals de la desfeta.

Lligam que ningú, o pocs senyalem, perquè l'exoneració sistemàtica de la responsabilitat és il·lògica. I no és perquè la relació siga obtusa o complicada perquè és directa i claríssima: el teu vot provoca o favorix una política.

L'elegit po-li-ti-ca-ment, el nou vicepresident del Govern valencià per a la Recuperació Econòmica i Social, el tinent general, Francisco José Gan Pampols dia lo següent: "Busco rodearme de los mejores. Y luego, de una forma muy especial, quitar el debate de la reconstrucción del ámbito político. Dejarlo simplemente en el ámbito técnico" (ElPaís, 19-11-2024). ¡Vaja! Este senyor, tot i que ha escrit un llibre, com tots els antipolitics no han sentit parlar d'Aristòtil i el zoon politikón. Quan apunta a l'objectiu: construir una elit "ajena a la partitocràcia" sona més a: "¡Todos al suelo, coño!". Si Karl Popper alçara el cap li regalaria La societat oberta per a que li entrara per un oït i li'n ixquera per l'atre, perquè el desig és una dictadura.

¡Que no haura votat el poble al selecte per a que lidere la reconstrucció! I ad este senyor, la dreta el considera un intel·lectual tuitier (reflexions il·limitades a 280 caràcters) que té costum de retuitejar missatges d'ultradreta –no cal que busquen esta rellevant informació en La Razón o l'ABC perquè no la trobaran– (ElDiario, 21-11-2024). Ad este senyor no el coneixia ningú i l'elecció prove de Madrid, açò implica que este militar mantenia relacions polítiques, no se si també en el famós Ventorro, que ara oculta i nega. La vinculació és innegable, per açò mateixa ocultar-la és més ridícula, però més castrense: ¡ací mane yo i els politics no ficaran cullerada!

¡Qué baix està el llisto! No descarte que Mazón fiche a Chabeli. Més encara quan ha modificat que ningú puga cobrar més d'un 15% més que el president (el servei a ¡Espanya! d'este patriota entregat per a la causa més noble nos costarà més de 95.000 €). La nomina d'un membre de l'elit és alta, per açò, lo més important que s'ha de fer ara és que Mazón lleve el límit, en l'excuseta de bon pagador, perquè "Necesitamos incorporar talento. Es una medida excepcional", no havia chafat València i ja estava demanant (LaVanguardia, 26-11-2024). ¡En un parell! Una altra fórmula més barata és que els negligents se'n vagen, lo que quedara tindria més talent, encara que fora un gerro chinenc.

Lo primer que ha fet el sublim és fichar al general de brigada de l'exèrcit de terra, Venancio Aguado de Diego, que ocuparà la Secretaria Autonòmica del seu gabinet. En fi, nos ha jurat que abans de la fi d'any tindrem notícies de la reconstrucció.

Estos senyors tenen un gran currículum com a mi-li-tars, però res més. No els dona ni per intuir la contradicció: el discurs antipolític és incongruent en l'acceptació de l'encomanda po-li-ti-ca. Molt més intel·ligent i ajustat a la realitat seria haver dit que te autonomia i que no admetria ingerència del Partit Popular, perquè si no, fàlçament, confon la part pel tot.

Pero, com que l'intel·ligència es el camí i est es fa al caminar... Lo millor que ha fet es ocupar el lloc de Susana Camarero, la de cara forrada de vaqueta, a la que podien haver despachat. Ixcà facen una gran i necessaria faena, perque el seu exit sera el de tots.

Esta musiqueta me sona, els valencians i les valencianes ho haurien de saber: la AVL es una creacio po-li-ti-ca impu-ra i du-ra, en acabant, resultava comic i patetic com els academics triats po-li-ti-ca-ment renunciaven al seu orige i reclamaven ser homens de ciencia pura i virginal. iYa està be d'enganyar! Que si, que la majoria de gent es innocent o estúpida en grau superlatiu, pero no cal abusar d'aço i si, accepte que l'ideal il·lustrat kantia d'atreuix-te a pensar es un desideratum impossible. El valencianisme populariste (es una contradicció in terminis), els devots del pancaespanyoliste PP, son una prova concloent. Votar a una ideologia contraria a lo que dius representar es una impostura. iEncara, algu es qüestiona perque el valencianisme no funciona!

Ho he escrit i em reafirme: la direcció de la reconstrucció ha d'estar en mans dels experts de l'Universitat de València i de la Politécnica que son, sense dubte racional perque ho han demostrat en publicacions i llibres, els que mes saben del món de la situació hidràulica en la nostra nació. No se, per quina brillant raó, als experts d'estes universitats se'ls nega la competència de saber coordinar, únic motiu de l'elecció militar. ¿Es imprescindible la participació d'este senyor? La resposta es: rotundament no.

Tambe es curios que els dos militars siguen de fora, el cap catala i l'atre de Segovia, u retirat i l'atre en la reserva, çes que els militars valencians en actiu son com els valencians, en general, incompetents per a tot?

El discurs de l'antipolitica en ocasions no resulta evident, es el cas de la mija veritat temporal de l'asercio: el poble salva al poble. Eixa calculada ambigüetat del populisme es com el nou caixer del Turia que du vots a l'extrema dreta, mes

clar: l'antipolitica es extrema dreta i la desinformacio es l'instrument. Crec que es innegable el paper de voluntaris i professionals voluntaris, com tambe crec que una vegada passats els primers dies requeria, si o si, l'intervencio de les administracions per a coordinar, millor o pijor, i la reconstruccio que exclusivament poden fer-ne estes.

En la reconstruccio son ne-ce-ssa-ri-es, mes que mai, les administracions poli-ti-ques (les mateixes i roïnes que coliquen a dit a militars que rebugen el pecat original del seu nomenament).

Com ya escrigui en el meu especial sobre la dana, em preocupen molt les ajudes, en concret, a fondo perdut, per a persones, autònoms i empresaris sense capacitat finaçera, la rao es molt simple: en els bancs se'n feu. Si no es realisa el dany economic i social, directe i indirecte, sera increible perque els condenarém a la desocupacio.

Es tracta de pensar, d'entendre les fases, mantindre's llunt del foc que activen les faules i no deixar-se dur pels simplismes que sempre provenen de l'extrema dreta i la dreta extrema i que estan fent d'este mon un lloc pijor.

PD. Tindre'n a u mes incompetent que tu es un segur de vida, te salva, te protegix i te lleva del foc mediatic. Es el cas de l'alcadelsa de Valencia, Maria José Catala, que li ho pregunten als morts del cap i casal (17).

https://www.lasexta.com/programas/el-intermedio/dani-mateo-dedicacion-nuevo-vicepresidente-generalitat-valenciana-opa-gan-pampols_20241119673cfe1d7aabaa00017ca53f.html

La mentira te premi / Toni Fontelles

3/12/2024

Fa temps

Fon el dia 29-10-2024, ha passat un mes i alguns ya ni s'enrecorden, uns atres encara tenen algun pensament i nomes els directament perjudicats ho tenen present. En la riuada moriren 230 persones (222 aci) i n'hi ha 5 desapareguts (25-11-2024).

Llunt ya lo de 'nomes el poble salvarà al poble' (en orige un lema de l'esquerra subvertit per la dreta), en la zona queda el que alguns no voldrien: l'estat; els alcaldes i regidors, els bombers, els soldats de l'UME, els policies, els membres de Creu Roja ('la mafia roja' com un descervellat els insultava), els mestres, la Guardia Civil, els meges, el servici de correus, les carreteres, els minvats servicis municipals, les institucions (locals, provincials i autonomiques)... Ha acabat l'enorme desplegament informatiu i tambe els que 'ajudaven' fent-se autofotos i mostrant el desastre. Encara revolen les aus carronyeres (inclos el siquiatre forense José Cabrera) que s'alimenten del garaig que continúa enfangat, dels millers de vehiculs amuntonats, de l'ambulancia que s'emporta 'morts' de soterranis, de la veïna que no te casa, de la filera de cadavers que trauen del Bonaire de nit, dels innumerables soterrats en el fanc...

Si fora de veres els millers de morts i els millers de desapareguts, seria inocultable.

El relat i la veritat

Per genètica, els polítics dels governs autonòmics i central intentaren des del primer moment establir la narració per al consum i per a l'història. No hi ha 'àngels', tot lo mon agrana cap a sa casa.

Mirat en la distància, les explicacions del president de la Generalitat Carlos Mazón, en les Corts Valencianes (15-11-2024), no pareix que foren 'reconfortants' com pronosticava el líder del PP, Alberto Núñez Feijóo.

Mazón anunciava que contaria la veritat i els fets. Demanà disculpes genèriques pels errors comesos (no perdo). I oblit absolut de la col·laboració del govern central (mal que els pese). Estigue 150 minuts parlant, detallant hores, correus, informes, avisos, comunicats, telefonades, papers, reunions, absències, 'apagades informatives' i sobre tot repartint responsabilitats institucionals alienes. Poca o gens autocrítica.

Lo que vegueren molts periodistes (i jo que estigui mirant l'intervenció): mentides a cabalços, miges veritats a muntons, omissions a grapats, falsatges cada deu minuts...

L'esquema narratiu

El llarg i farragós monòleg es redueix a: 'sent lo que ha passat' però jo i el meu equip actuarem conforme a l'informació disponible (insuficient, contradictòria i defectuosa). Entren en escena subjectes 'estatals' responsables (l'Agència Estatal de Meteorologia, AEMET, i la Confederación Hidrográfica del Júcar, CHJ). La magnitud del desastre, imprevisible, s'ha degut a una causa genèrica i no agentiva: el sistema (preventiu i paliatiu) ha fallat. Hi ha hagut 'cooperants' de sentit comú: no teníem experiència en un fet tan colossal (apocalíptic) i els protocols (un altre subjecte no agentiu) no han servit.

L'inexperiència es basa en les 'torrencials pluges' previstes i reiteradament anunciades per l'AEMET i que són diferents a la 'barrancada', a la riuada sobrevenguda. Debil distinció semàntica.

Contraargumentació bàsica i asimetria

Són invalidants de qualsevol exculpació: (a) la Generalitat, ell o la consellera d'Interior i Justícia, era la màxima responsable de l'emergència, com Mazón li recordà fa un parell d'anys (2022) al president Ximo Puig en l'incendi de Begis i el sinistre del tren a pocs metres del foc (16-8-2022) (repetixc, el govern central no podia arriscar-se a decretar el nivell tres pel cost operatiu, temporal i polític subsegüent, que hauria derivat en un enfrontament permanent), i (b) si com ha repetit Mazón tots estaven en son lloc i ell estava enterat de la situació puntualment ¿per què es dilatà la resposta-alerta?. Un dubte, algu de la vintena de components del CECOPI no s'alarmà per la situació i plantejà

actuar abans de la seua arribada. Una 'anecdota': no hi ha acta ni grabacio documental de la reunió (i!).

En informants tècnics similars, en Andalusia, el president del PP evità les morts. Un èxit de la (ex)ministra de Transició Ecològica, Teresa Ribera. Aquí, en president del PP, no s'han evitat les víctimes mortals. Un fracàs de la (ex)ministra Ribera. Absurt.

Mes 'asimetria', si el sistema i els protocols eren els mateixos... i fallaren (Mazón dixit), ¿cóm es que no s'actuà igual en la segona dana que en la primera (quinze dies abans)? Mentira.

El propòsit d'esmena

A partir d'ací, la propositivitat: yo dirigire la reconstrucció (els primers contractes milionaris ja han segut per a amics i coneguts –vinculats al finançament irregular del PP–) (eldiario.es 20-11-2024, edició electrònica). Ha nomenat a Francisco Gan vicepresident per a la Recuperació Econòmica i Social (este tinent general en la reserva no sap a ón s'ha ficat), ha canviat la portaveu (ara es Susana Camarero), ha destituït a la consellera d'Indústria Nuria Montes (per Marián Cano) i a Salomé Pradas de Justícia i Interior (per Nuria Martínez, només Justícia), i ha creat una conselleria d'Emergències i Interior per a Juan Carlos Valderrama ('un altre 'chiringuito' o 'mamandurria' com el que suprimí, l'Agència Valenciana d'Emergències, però a lo gran).

I un element fonamental: carregar al govern central el gros del treball i de l'aportació econòmica (¿a ón estan els valedors de reduir o suprimir impostos?) per a poder criticar la falta de col·laboració i d'ajuda (segur, seguríssim); és l'esquema seguit durant les primeres setmanes.

Podia donar eixemple i començar per recuperar l'ímpost de transmissions (tota pedra fa paret 'economica'), renunciar a l'urbanisacio a 200 metros de la costa (proyecte en tramitacio en les Corts; impossible, lo seu es rajola i turisme), prendre iniciatives en el nivell autonomic contra el canvi climatic (¡Cóm ho van a fer si son negociacionistes!)...

El regal enverinat

Si primer el PP volia que l'eixecutiu central assumira la direccio de l'emergencia i oferia colaboracio, ara el PSOE li l'ha tornada, li oferix els seus vots en les Corts Valencianes per a rellevar a Mazón a canvi de poc, que es convoquen eleccions en 2025.

El message distorsionat cala

Segons una enquesta, el responsable de la tardança en decretar l'alerta fon el govern valencià (72,4%), el govern central (53,3%), l'AEMET (20,8%) (ii!!) i en quart lloc, la Confederacio del Xuquer (17%) (ii!!) (Heraldo de Aragón 15-11-2024, edicio electronica). Aclarixc, els dos ultims no tenen capacitat llegal per a decretar cap d'alerta.

La mentira te premi

He dedicat un articul en esta uep («Infoxicacio», 14, 15, 16 nov. 2024) a les boles i mentires difoses en les rets, ara recorde que el futur president d'Estats Units, Donald Trump, guanyà en Springfield, la ciutat a on els immigrants es mengen les mascotes (i¿?!). I aci continuen traent cadavers a grapats dels garajos en Alfafar, Catarroja, Massanassa... (i¿?!) (Conspiranoicos, La Sexta 21-11-2024). Aço envia un message molt desmotivador als que creguem necessari contrastar l'informacio en els fets, no nomes en este cas.

Imagens: confilegal.com, alicanteplaza.es.

Isabel Díaz Ayuso te rao / Toni Fontelles

5/12/2024

La presidenta de Madrit-Espanya-Madrit i del PP, in pectore, María Isabel Díaz Ayuso (IDA per als amics) te mes rao que un sant quan afirma que España "ya es un Estado policial" en el qual "los derechos y libertades civiles están restringidos" (eldiario.es 23-10-2024, edicio digital). Ho manifestà en l'entrega dels premis Influyentes 2024. I ho corroborava en la ret X, el mateix dia, el seu cap de gabinet Miguel Ángel Rodríguez (MAR per als amics), el que escampa boles i impedit el treball dels periodistes o els amenaça.

¿Quínes son els caracteristiques d'esta classe d'estat?: "En un Estado policial los derechos y libertades civiles están restringidos y las autoridades tienen capacidad de vigilar, reprimir y castigar a la población con poca o ninguna supervisión judicial. Se utilizan prácticas como la vigilancia masiva, la censura y la represión de la disidencia para mantener la justicia" (eldiario.es 23-10-2024, edicio digital). Un eixemple practic es la seua Telemadrid que oculta noticies (El Plural 29-10-2024, edicio digital) com els afers judicials del seu novio Alberto González Amador (AGA per als amics) o l'intent de desgravar-se gastos personals (compra d'un rellonge Rolex, pilotes de padel, reparacio del seu Porsche), carregant-ho a la seua empresa en dos eixercicis fiscals, pels quals l'Agencia Tributaria l'ha denunciado, i que ell ha reconegut un frau de 350.000 euros.

Te també rao quan critica l'estat policial perquè algun mig de comunicació ha desvelat que la Comunitat de Madrid reservà, i se supon que pagà, l'ús de la sala d'autoritats de l'aeroport de Madrid-Barajas en dos viatges vacacionals de la parella en 2021. IDA pensaria que si Pedro Sánchez usa el falcon per als seus desplaçaments, ella també pot gastar la sala VIP de l'aeroport.

IDA ha repartit més llenya, justa, si, perquè la juge que porta el cas d'AGA el va a investigar per la relació en el grup Quirón. Ha afirmat que "la judicatura, la policia, las grandes instituciones públicas están tomadas por políticos". No recorda la 'ocupació' de la judicatura, la policia i les institucions públiques en els

governos del PP. Respecte a la judicatura... ja parlarem més detingudament. No recorda la 'policia patriótica' del govern de Mariano Rajoy i era ministre d'Interior Jorge Fernández, precisament el seu partit, que durant 2015-2016 espià a 55 dels 69 diputats de Podemos (elsaltodiario.com 10-7-2024, edició digital). I te amnesia del frau etc i ilegal durant sis anys del CGPJ la renovació del qual bloquejava el PP, situació que no impedia que la majoria conservadora, nomenats pel PP, dilucidara i es pronunciara sobre lo diví i lo humà.

Coherent en l'estat policial, com el seu protegit, l'excomponent de Mecano, Nacho Cano, ha assegurat que este cos a sovint actua: "fuera de los límites del Estado de Derecho", com quan "se utilizan prácticas como la vigilancia masiva, la censura y la represión de la disidencia para mantener el control social". Pos podia pegar-se una volteta per Rocafort, població governada per PP-Vox l'ajuntament del qual envia a policies municipals a 'identificar' a uns veïns per pintar un mural contra el genocidi palestí. Els veïns han segut multats en 200 euros cadascu per una falta contra l'ordenança de convivència. De la vintena de murals que n'hi ha en la zona, es l'únic denunciat i es la segona volta que actua l'ajuntament, en maig passat ja en borrar en u similar (Levante-EMV 29-10-2024: 17).

Com casi sempre, IDA te tota la rao del món i estic per dir que no nos mereixem una política com ella, segur.

Imagens: vanitatis.elconfidencial.com, elconfidencial.com.

Revalencianisem-nos / Josep Martinez Tub

9/12/2024

Passen els dies i per a aquells valencians que tinguerem la sort de que la punyetera Dana del passat 29/10/2024 físicament no nos fera res, perquè moralment també estem tocats, tornem al nostre dia a dia com de costum. Encara que personalment se me posen els de punta a cada moment que faig coses tan sencilles com tancar la porta de casa, duchar-me, obrir la nevera, pujar al coche per anar a treballar, comprar o anar al mege. M'aborrone pel fet de vore a la meua dona, fills i mare al pensar en tantes i tantes famílies que unes coses de moment no les poden fer i unes altres no les podran fer mai més. Aci es a on el cap no para de pensar i reflexionar.

Aço que ha passat tot lo mon sap cómo s'haguera pogut evitar i hem de fer entre tots l'esforç, com en l'ajuda i solidaritat, per a que no torne a passar.

El sistema que guia les nostres vides nos agrada mes o manco es politic, per mig d'una Monarquia parlamentaria que te en la Constitucio el centre i l'ordenament juridic d'Espanya.

Llavors ad estes altures tot lo mon te clar que els efectes tan destructius i en tant de dolor a segut culpa de TOTS ELS POLITICS ELECTES que des de 1978 han governat l'estat. Permittint. primer, construir per tot arreu sense tindre en conte la maxima de no deixar edificar mai en zones inundables, i que els nostres vells sempre han tingut clar i per això el dit de "a vora riu no faces niu". Segon, una volta han deixat edificar que manco que arreglar els barrancs com recomanaven els experts.

Com varen fer en temps de la dictura en el caixer del Turia, que pagaren els valencians de la seua bolchaca i que tan be ha funcionat en la punyetera Dana.

Tots sabem per qué no s'ha fet res per arreglar els barrancs. La corrupcio per desgracia forma part tambe del nostre sistema politic i segons vota la gent li te igual. Estos dies, dona oïx, vore com en este país ningun politic en poder de gestio fins ara, assumix cap responsabilitat i lo de dimitir, sona a rus, es dediquen a culpar-se uns a uns altres i s'aferren als carrecs, clar en ell els va la pasta.

No entenc per qué estos mateixos que han provovocat tant de mal hagen de ser els que ara s'empenyoren en apanyar-ho. Si com a societat forem tan maurs com nos pensem, en tot l'estat la gent tindria que estar bramant per a que se'n vagen a sa casa, canviar el sistema i posar gent preparada per a cada lloc. Errar es d'humans, pero el que la faça que la pague, no com ara que el que la fa damunt cobra.

Nomes nos recordem de Sta Barbara quan trona, per això per als valencians nos aplegat l'hora de si o si canviar i quina millor manera que des del sentiment d'afecte que tenim per valencia i tot lo que nos fa unics. Deixar ya d'ofrenar d'una vegada per totes. Ya que el problema es politic, reforcem els nostres partits per a que tinguen representacio i poder, per a fer les coses en clau valenciana. Recuperem la nostra llengua valenciana, tan desapareguda com està de les escoles i institucions. Sense renunciar a res ni a ningú demostrem al mon que nos alcem i tornem...

iiValencians!! Baix els plecs de nostra Senyera germans... Revalencianisent-nos

Viajar / Toni Fontelles

12/12/2024

Està clar que qualsevol cosa que fa este govern socialcomunista bolivaria i (filo)terrorista no te ni cap ni peus. Ara se li ha ocorregut exigir una quarantena de dades als viaders en els allotjaments vacacionals i aço afonarà el turisme, sobre tot si fem cas ad algunes noticies de mijos tan prestigiosos com Vozpópuli (i uns altres del mateix estil).

Este digital no es tallava ni un euro i titulava una noticia (8-12-2024): "La factura del registro de viajeros de Marlaska: pérdidas de 20.343 millones de euros en el mercado británico". I la completava en el subtitul: "Medios británicos han calificado la normativa de «draconiana» y «fuera de lugar»".

La veritat es que este govern socialcomunista i tarara tarara vol arruinar el sector hostaler que, casi tots sabem, no guanya diners (enguany no se si hem batut el recort de visitants). Ya dic, li fara perdre passa de 20.000 millions d'euros nomes en el mercat britanic.

Intrigat, porque es una fotracada de diners, continue llegint i l'informacio elaborada per la periodista Laura Pérez Mariño ho explica: "En los primeros diez meses del año, 16.5 millones de británicos viajaron a España, generando un gasto de 20.343 millones de euros.

Este flujo masivo de visitantes podría estar en peligro. De hecho, ya se están empezando a hacer estudios sobre la pérdida de turistas en 2025 y cómo afectaría de forma directa al sector turístico”.

L'exorbitant sifra que ¿deixarien? de guanyar els hostalers prové del gasto realitat fins ara i 'podria' perillar de cara a l'any que ve (atencio al condicional, 'podria'). En el titol s'afirmava el cost: 20.000 milions (sense condicional).

Com qualsevol lector intel·ligent pot veure es tracta d'un futurible incert, tendencios i desinformant, pero est es el 'periodisme' que alguns fan i que uns altres s'engulen sense tocar vores.

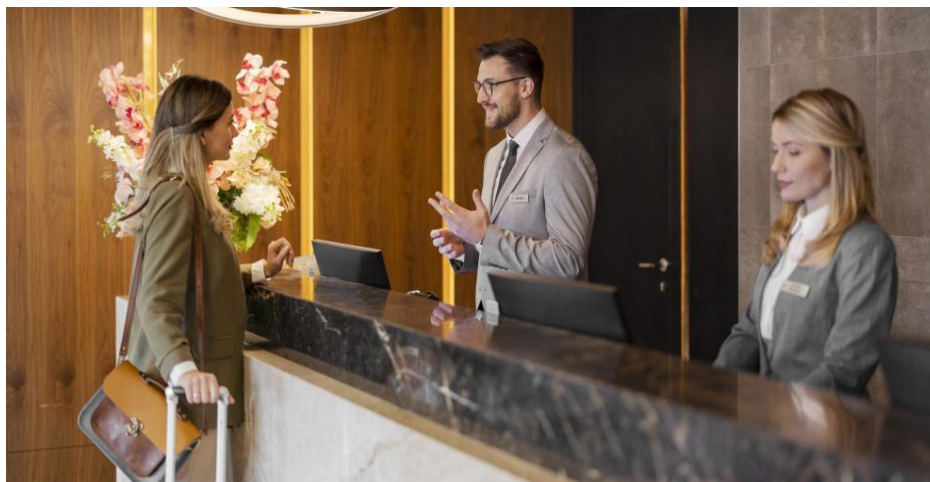
La patronal del sector, la Confederación Española de Agencias de Viajes, protesta porque considera excessiva la demanda de senyes. Poc menys que el registre informatiu i informatic s'ha convertit en un 'gran germa' orwellia i que volen tindre-mos controlats a tots.

¿Que es sollicita el numero de conte? (si s'ha comprat per internet o s'ha fet en una agencia ya hem donat el conte), ¿que s'exigix documentar la relacio d'un adult acompanyat d'un menor? (¿per qué els pareix mal?), ¿que te demanen una direccio durant l'estada en el país? (es una peticio habitual en els viages que he fet), ¿que te prenen l'informacio del DNI? (quan arribes lo primer que fan en l'hotel o establiment es quedar-se el passaport i fotocopiar-lo, suponc que nomes es aço)...

La meua conclusio es que qui aixina s'alarma i alarma... no ha eixit de Relleu o del barri de Patraix (Valencia), porque sino sabia lo que t'exigixen per al visat d'entrada en l'India i aço no impedit que millons de turistes visiten anualment aquell subcontinent (com yo he fet).

Ya mos tenen controlats perfectament des de tots els llocs d'internet als que entrem diariament i marquem el 'accepte'. ¡Aço mos hauria de preocupar!, ¡Bon viage!

Imagens: lavanguardia.com

Resenya llibre "Historia del Aragón oriental y su lengua" / Toni Fontelles

13/12/2024

RESENYA

Juan José BARRAGÁN i Héctor CASTRO (2021), *Historia del Aragón oriental y su lengua*, Alcanyis, Comarca del Bajo Aragón, 276 pp.

Nota: les referencies a l'obra figuren entre parentesis (p. XXX).

Per a citar esta obra: FONTELLES, Antoni (2023), Resenya de Juan José BARRAGÁN i Héctor CASTRO (2021), *Historia del Aragón oriental y su lengua*, Alcanyis, Comarca del Bajo Aragón, + pagina uep.

Una obra prolixa i detallada

El llibre te dos parts: l'historica, mes extensa, de Juan José Barragán (pp. 15-167) i l'estrictament llingüística, d'Héctor Castro (pp. 169-273). Al final hi ha un index d'imatges (pp. 275-276).

L'historiador Juan José Barragán analisa de forma exhaustiva l'Aragó oriental en l'epoca migeval (encara que tambe inclou uns capituls dedicats als temps moderns), en una abundantissima aportacio grafica (mapes) que, com a lector extern, es imprescindible per a poder entendre les anades i les tornades de reis i nobles, els moviments de llimits i fronteres (els Pirineus no foren cap de barrera, les disputes en els comtats catalans, les adscripcions i readscripcions de localitats) i la variacio de les aliances i repartiments de regnes en aquells sigles.

Per lo que nos toca, hi ha una referencia a la conquesta del Regne de Valencia com a una empresa aragonesa i la reclamació dels nobles per a que s'integrara en el Regne d'Aragó (Corts de Saragossa de 1264), a lo qual el rei Jaume I es negà.

Aporta també una sèrie de documents sobre la varietat migeval: Furs de Jaca (XI-XII), les Ordinacions d'Osca (XIII), el Fur de Pamplona (XIII), el Compromís de Casp (XV), i uns altres posteriors a on consta la denominació de 'aragones'. També hi ha alguna menció al 'llemosí' en el segle XIX.

Vista l'evolució històrica, les repoblacions i els textos antics, Barragán apunta que la llengua aragonesa migeval era ja dual: l'occidental, altoaragonesa, format en la zona pirenaica, és la que s'ha estandaritzat com a 'fabla', i l'oriental, 'chapurriau' o 'chapurreat', originat també en la zona pirenaica i és la que es conserva en la Ribagorça cap avall, fins a hui. La castellanització és del segle XV o inclús anterior, al menys documentalment.

La segona part, a càrrec del filòleg i periodista Héctor Castro, comença per definir la situació idiomàtica en Aragó. D'acord en la llei de 2013, el castellà és llengua oficial i a més la comunitat té com a propietats: "las lenguas aragonesas con sus modalidades lingüísticas de uso predominante en las áreas septentrional y oriental". Esta llei deroga la de 2009, rebujada socialment per incloure el català com a llengua aragonesa. Castro detalla també el problema i les contradiccions en la distribució de localitats al català o a l'aragones en disposicions reglamentàries (2001, 2018).

En esta mateixa línia, apunta que les dos grans varietats són l'oriental (chapurriau) i l'occidental (altoaragonesa, aragones septentrional, aragones pirenaic). Però el nucli de la qüestió i el motiu del llibre és la categorització de la variant oriental. El filòleg analitza, debat i rebutja, la classificació o adscripció d'esta parla, que els catalanistes denominen "Franja de Ponent" incloent-la, naturalment, en el català i en els Països Catalans, mentre que ell, i uns altres autors, consideren que és –una modalitat de– aragones.

Castro argumenta, des de la pròpia consciència dels usuaris i des de la concomitància de moltes característiques lextals, que esta modalitat és pròpia, encara que participe d'elements extrapeninsulars (varietats d'oc) o peninsulars (català o valencià). Est aragones oriental històric concorda molt en lo que els nadius denominen 'chapurriau' o 'chapurreat', de forma descriptiva i sense connotacions negatives.

Hi ha una significativa aportació documental de l'època migeval (segles XI, XII, XIII...) a on es veu la similitud entre estos textos i l'aragones oriental. Ell no oculta que també hi ha punts de fuga (conexions) en unes altres varietats properes tant actualment com en aquells segles, en més motiu, ja que les semblances serien majors, com ocorre en totes les llengües neollatines conforme reculen en el temps.

Castro també planteja les dificultats que hi ha per a classificar les llengües, els dialectes, les varietats, per a establir fronteres, adscriure una parla... "El hecho de que las lenguas románicas deriven del latín hace que estas tengan muchas características comunes y que, las que se encuentran en contacto geográfico, sean muy similares.

Si esto es así en la actualidad, en la Edad Media la semejanza entre las lenguas neolatinas era mucho mayor y eso hacía que, por ejemplo, una persona de Ribagorza pudiera entenderse sin problema alguno con alguien procedente de Lérida, de Gascuña, de Jaca, de Barcelona, de Arlés (en la Provenza), de Valencia, de Pamplona, de Mallorca, de Huesca o de Limoges, pongamos por ejemplo" (p. 210).

Es didàctic recordar la classificació dels lectures romànics que fa Wilhelm Meyer-Lübke en *Introducción al estudio de la lingüística románica* (1914), a on considerava al català dialecte del provençal (pp. 224-226)... posteriorment canviaria d'opinió...

Una proposta global

Al fil de les dificultats en classificar les varietats apunte la del concepte de 'diasistema occitanorromanic' que plantegen els occitanistes valencians basant-se, entre uns altres elements, en les denominacions de 'llemosí' que s'escamparen per Catalunya i Valencia en època de la renaixença (les referències a l'origen llemosí de les varietats locals és anterior, XVII-XVIII) i en les afinitats idiomàtiques que es poden observar hui.

El concepte 'diasistema' està format sobre un sistema de sistemes, ja que les llengües es defineixen com a sistemes, però simultàneament poden ser un 'sistema de sistemes' (fonològic, preposicional, lexicogenètic...); a més podria induir a error per relacionar-lo en uns altres termes familiars com 'diacronia' o 'dia-lecte'.

Tal volta seria millor optar per intersistema (en l'idea de relació de sistemes) o hipersistema (com a varietat superordinada que no té parlants), però en tots dos casos, definiria un espai, actual o històric, en major o en menor intercomprensió, en semblances i en divergències...

Castro, com hem vist en la cita de més amunt, diu que hi hauria una certa 'comunitat' en l'edat mitjana, en territoris i identitats diferents. I és molt probable que així fora (inclus es podria incloure al primitiu francès, abans la lletra).

Esta 'comunitat', un espai més ample, és la que també senyalen Peter Trudgill i José Manuel Hernández (*Diccionario de sociolingüística*, 2007, pp. 76-77), els quals parlen de 'continus dialectals' entre els quals es troba el 'romànic occidental' que inclouria territorialment les actuals Itàlia, França, Andorra, Espanya i Portugal.

Aprofitant l'ocasió (faltaria perfilar molt més l'idea), yo plantejaria dins d'este continu diacronic o sincronic un 'hipersistema romaní central' o 'diasistema romaní central', de menor extensió (i probablement més compacte, més 'convergent'), en oposició al romaní oriental (italià, romanès...) i al romaní occidental (castellà, portuguès, gallec...). L'estructura seria de nord a sud: varietats d'oc, varietats de gascon, varietats d'aragones, varietats de català i varietats de valencià.

Com a conjunt de conjunts, no es defineix per l'intel·ligibilitat ni per les relacions històriques sinó per isoglosses, per exemple: les sintàctiques abarquen a les llengües neollatines en major o menor grau, a totes; les morfològiques també tenen extensió variable, en puntes i ralles que unixen el nord i el sud; en les lexicogenètiques es veu que hi ha un ample espectre de formacions comunes i unes altres particulars i de major o menor ús segons les zones, i no cal que parlem de les lèxiques o de les foneticofonològiques... Per posar un exemple pràctic, el manteniment o la caiguda de -r, grosso modo, es veu que hi ha una isoglossa que partiria el 'domini' nord-perdua / sud-conservació: (perdua) entre els dialectes d'oc (general en infinitiu i en unes altres terminacions, si bé es conserva en alguns substantius i es manté en els parlars septentrionals), el català, el mallorquí i l'aragones (es perd quasi de forma absoluta en la modalitat oriental, mentre que l'altoaragones presenta les dos solucions, segons zones) –i el francès–; (conservació) front al valencià (pràcticament general) –i el castellà, també té zones de perdua-assimilació–.

El plantejament és que hi hauria un 'subfonema' històric bàsic que articularia este so (-r) i que ha donat, per temps, dos varietats: una en desaparició o tendència majoritària a 0 i una altra en la qual es mantindria, en algunes excepcions.

El nom evitaria suspicàcies ja que només es refereix al concepte genètic –romaní– i a la posició –central– en la Romania (i naturalment evitaria el debat infructuós del galorromanisme o iberorromanisme i la 'frontera' dels Pirineus que, com apuntava Barragán no era tal pp. 130-131).

Aclarisc, una cosa és est hiperespai (d'igualtat, sense jerarquies), una altra cosa són els aspectes tècnics (classificadoris, d'anàlisi de semblances i divergències, de coordinació, per a estudiar els sistemes gràfics –comparar-los o reestructurar-los–) i una altra les 'consciències' i adscripcions identitàries (particulars o col·lectives).

Unes qüestions conegudes i properes

Quan s'analisen aspectes controvertits, solen aparèixer similituds estructurals, perquè les argumentacions són paregudes. Així, Castro es queixa de que "En Aragón, todos los textos medievales que no están redactados ni en latín ni en castellano lo están en catalán o en occitano, según el *lobby* catalanista-fablista" (p. 200). Passa igual en València. Lo que no és castellà és català, i així tots els autors antics són 'catalans'.

Tambe trobem conductes coincidents: "Huelga decir que es en la ciudad de Zaragoza donde la fabla tiene su mayor número de hablantes, mayoritariamente jóvenes castellanoparlantes, urbanitas y de tendencia política nacionalista de izquierdas que asisten a cursillos de fabla aragonesa que realizan algunas asociaciones" (pp. 200-201). Aço passa perque els regionalistes de drete tenen poc o gens d'interés per la conservació de l'aragones. Com en Valencia, els més militants –del catalanisme– solen ser d'ideologia esquerrana i es el mateix grup –castellanoparlants– el que millor assimila el model 'catalencia' (catala+valencià) o 'neovalencia' oficial. I val la mateixa consideració feta abans per a l'aragones.

En Arago, com en Valencia, l'oposició o els problemes es donen en els nadius perquè encara conserven la llengua patrimonial (aragones o valencià). Ho he explicat i escrit, la varietat autoctona actua com a interferència per a l'imposició del model nou, mentre que els parlants de castella o frances o italia no tenen esta dificultat. En Valencia, per a facilitar l'introducció de l'estàndard catalanisant s'ha aplicat una tècnica psicològica consistent en debilitar la consciència lectal i s'han creat al llarg de dècades nadius idiomàtics incompetents (un absurd sociolingüístic) fàcilment manipulables (Fontelles, *El genuïnisme i l'autoodi. Ideologia en el conflicte idiomàtic valencià*, 2020).

I no podia faltar la qüestió ortogràfica (pp. 208-209). El govern aragones encarregà en 2016, a petició de tres entitats (Asociación Estudio de Filología Aragonesa, Consello d'a Fabla Aragonesa i Societat de Lingüística Aragonesa), un informe per a unificar els tres sistemes que hi havia. Els experts triats, cap d'ells aragones, foren Ramón d'Andrés (asturià), Patrick Sauzet (francès) i Michael Metzelin (suís), els quals realitzaren l'encomanda, però resulta que les peticionàries rebujaren el document resultant, alegaren diverses qüestions i continuaren en les tres ortografies, més una quarta que es la que reconeix la Dirección General de Política Lingüística (2017). I aixina estan.

En animus docendi

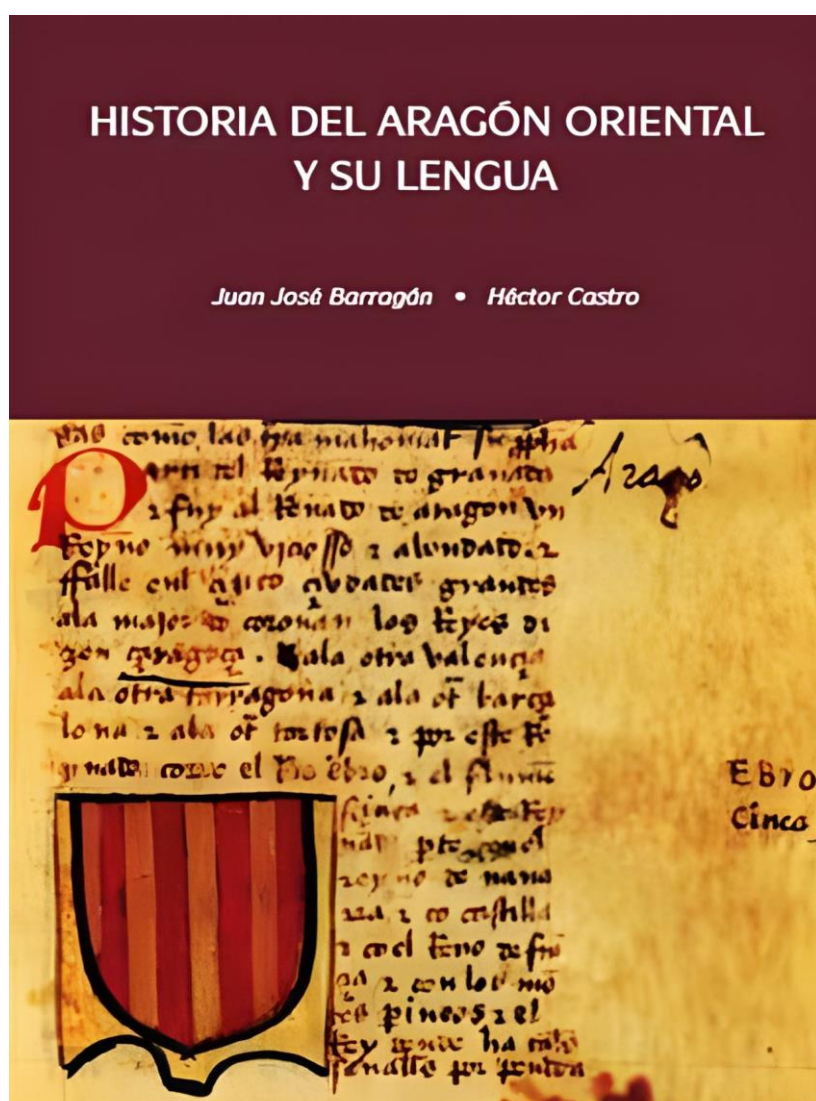
En l'aspecte millorable, per a mi, està l'exces tipogràfic: superabundancia de cursiva i de negreta que, al remat, dificulten la lectura i no complixen la missió de destacar alguns fragments o conceptes que els autors consideren importants. Per al meu gust, estos recursos s'han de reduir a lo indispensable, per a que funcionen com a lo que son: distinguidors, marcadors, ressaltadors.

Un altre element, complicador de la lectura perquè trenca la continuïtat visual-mental, es l'interpolació de les cites de ueps en mig del text, millor que estiguen en la bibliografia.

En la part positiva, ho he destacat al principi, trobem abundancia de mapes, necessaris per a situar al lector, autocton o no, en els distints moments de l'història.

Es també significatiu, en els dos autors, la multiplicitat d'exemples, cosa sempre agradable per a tindre una visió més completa.

Imagens: lacomarca.net.

Adeu a la veritat (I) / J. Masia

15/12/2024

La mare de l'engany es l'ignorància i el pare el poder i tot açò ha convertit a la mentida en el motor del món.

Podem diferenciar entre 2 accepcions, l'ignorància com a terme neutral: tots som ignorants perquè no tenim capacitat, ni vida, per a saber-ho tot. El filòsof Karl Popper sentenciava que el nostre coneixement és il·limitat i la nostra ignorància infinita. Però la més interessant és la negativa: l'ignorància activa és la d'aquell que es nega a saber. El cervell funciona per economia cognitiva i per açò pensar requereix esforç. Evitar conèixer els arguments de l'altra part en un conflicte és una autollimitació sempre empobridora.

Les ideologies com les ulleres marquen o determinen lo que és visible i lo que no ho és, és el biaix confirmatori de la creença: s'evita diligentment l'exposició a la contradicció i se busca avidament lo que la confirma. El físic Albert Einstein matisava que no tot lo món ignora les mateixes coses, la selecció d'interessos és perversa quan afecta als drets humans.

L'escriptor Jean François Revel afirmava en *El conocimiento inútil* que: "la primera fuerza que gobierna el mundo es la mentira", està clar que si no s'equivocava llavors, ara manco. En estos temps la dreta ha agarrat el formula 1, a la mateixa velocitat que s'ha apropiat de la bandera d'Espanya i del nacionalisme carpetovetonic, i va lider de forma més que destacada.

I aço me du a pensar, ¿quina classe de moral tens quan aplaudixes i creus les faules que te conta un lider politic o mesianic? La dreta en bloc anira a l'infern per violar un manament divi. I es que com magistralment escrigue Friedrich Nietzsche: l'últim cristià mori en la creu. Per tot, el cristianisme dretos es una excusa, una impostura que es materialisà en el nacionalcatolicisme,

que me diguen en quin passage de la Biblia es recomana fer chiu en un dictador genocida. Quan Francisco Franco regalà el govern als tecnocrates de l'Opus Dei, els protoneoliberal, les idees franquistes, capitalistes i religioses convergiren harmoniosament en l'anticomunisme, l'enemic comu. Menciono a banda mereix, l'admirada per mi, teologia de la lliberacio i que resumix el teolec José M. Bonino: "Dios se coloca siempre incondicional y apasionadamente de un lado y sólo de uno: contra los encumbrados y a favor de los humillados".

Aportare unes sifres reveladores sobre l'anàlisi de la situacio: el "97% de las noticias falsas [en Facebook] las ven usuarios de derechas" (ElPaís, 27-7-2023). Son com les oques i el foie gras, i el tema no es nou ya que "El 86% de los españoles tiene dificultades para distinguir entre 'fake news' y noticias verdaderas, según un estudio. Un 4% de los encuestados afirma haber creado alguna noticia falsa, y la mitad de ellos reconoce haberlas distribuido" (Europa Press, 31-5-2017). La consultora Gatner afirmà en 2017 que 5 anys mes tart, mes de la mitat de les noticies consumides en les rets serien falses (ElPeriodico, 8-11-2017). El big data que controla gent com Elon Musk oferix servicis debades porque tu eres el producte.

Han trobat un nou camp a on triomfar, es increible l'exit internautic dels ultres de "Se acabó la fiesta". Ni yo, que lligc habitualment molt, els coneixia el dia de les votacions europees. Quan u no vol ser enganyat i coneixes les sifres has d'utilisar la regla heuristica: si tota l'informacio requerix analisis, lo que provinga de la dreta s'ha de posar sempre en quarantena. Sense responsabilitat i capacitat critica som porritos.

Es tambe alucinant la creença irracional en les capacitats personals per a descobrir cómo te manipulen. Es un desig generic irreal, stricto sensu es impossible de conseguir si no saps res de llogica, de falacies, de pensaments deformats i fas una aposta etica per la veritat. El culpable de crear i propagar falses esperances es el conservadurisme i el neoliberalisme que du a l'individualisme a la patologia narcisista, els 15 minuts de gloria d'Andy Warhol ampliats.

Imagens: saludterapia.com, <http://ahora.cu>.

Adeu a la veritat (II) / J. Masia

17/12/2024

La prova la tenim en casa, els regionalistes valencians, el grup més numeros en el fluit valencianisme –a on cap tot i per aço no es res– es creu capaç de conèixer la manipulació pancatalanista, i fins a cert punt ho aconseguixen, però no tenen la mateixa habilitat per a transferir-la a la manipulació espanyolista perquè la seua ideologia dual (tan espanyol com valencià) garanteix l'inconsistència (norres d'equilibri entre les dos identitats perquè la pàtria gran tira més que la pàtria chiconina). En acabant s'ho mengen tot, de cap a peus, sancera la doctrina completa del neolliberalisme, com uns sangoneres, piranyes, que acaben per bossar lo que devoren per a continuar menjant, o com fea Carlos Mazón en el Ventorro.

I lo que resulta més patètic és que alguns escrivim en valencià ensenyant-los una altra perspectiva, la progressista, fent un esforç improbo, que ignoren, oculten o desprecien perquè en la seua estultícia i ignorància supina mantenen una comunió en ideologies que atenten contra lo que diuen representar.

No es fien de les paraules, fient-se dels fets. I la guinda del pastís de la multidestrucció és quan falta la valentia per a denunciar-los –me sobren dits en una mà–, i sobra una altra cosa, com diria Winston Wolfe (el senyor Ilop) en Pulp Fiction: "no empecemos a chuparnos las pollas todavía", perquè veig massa genuflexos a ideologies i a amistats perilloses.

El neolliberalisme, que curiosament practica l'ultradreta i els conservadors regionalistes i que acriticament assumixen és una doctrina infinitament més nefasta que el pancatalanisme, de fet, multipliquen la capacitat destructiva quan afigen lo millor de casa.

Aci, la majoria de valencianets voten als pancaespanyolistes del PP i VOX, en l'excuseta de malpagador: es que l'esquerra es pancatalanista... icom si només foren estos! ¿a quí volen enganyar? Esta convergència de destí en lo universal no deixa espai ni oportunitat al necessari nacionalisme valencià. La connivència en la RACV i Lo Rat Penat es tan innegable com històrica i ademés mai m'han llegit lo del vot

util: l'únic vot útil es no votar a inútils.

He demostrat, sobradament en l'estudi més llarg i profund de la dana realitzat en tota la nostra nació, fins al moment, en 11 articles nomenats La dana de València: gestió de catàstrofes l'incompetent, la negligent i nefasta gestió dels de la gavina i l'aguileta de san Joan. I al regionalisme, tan conservador ell, li entra per una orel·la i li ix per l'altra i damunt fa reso. Estic per a que després algun suïcida desficaciat me conte que som del mateix grup.

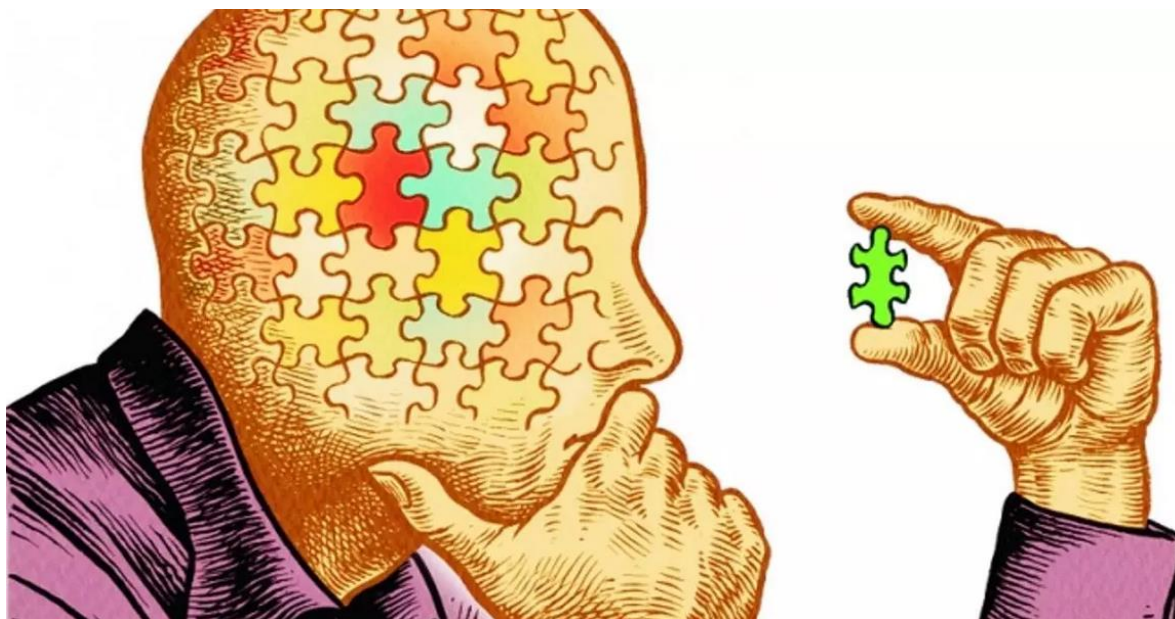
El discurs antipolític fomentat pel simplisme popular i l'extrema dreta: tots són iguals, crea una equivalència o equidistància impossible lògica i factual de primer ordre: la deixadea de funcions solament s'enten des de l'exercici de la competència. I la competència la tingue Mazón. Tot lo demés es una falàcia d'afirmació gratuïta perquè es basa en uns futuribles que mai ocorregueren i per açò, l'ultradreta crea de l'irrealitat una realitat. Nos han dut al quart ordre de simulacres a on lo que representen no té cap vinculació en la realitat dels fets. Espai que ja parlen de "hechos alternativos" quan el fet es que més de 224 valencians i valencianes no tornaran.

Imagens: deconceptos.com, levante-emv.com.

Adeu a la veritat (i III) / J. Masia

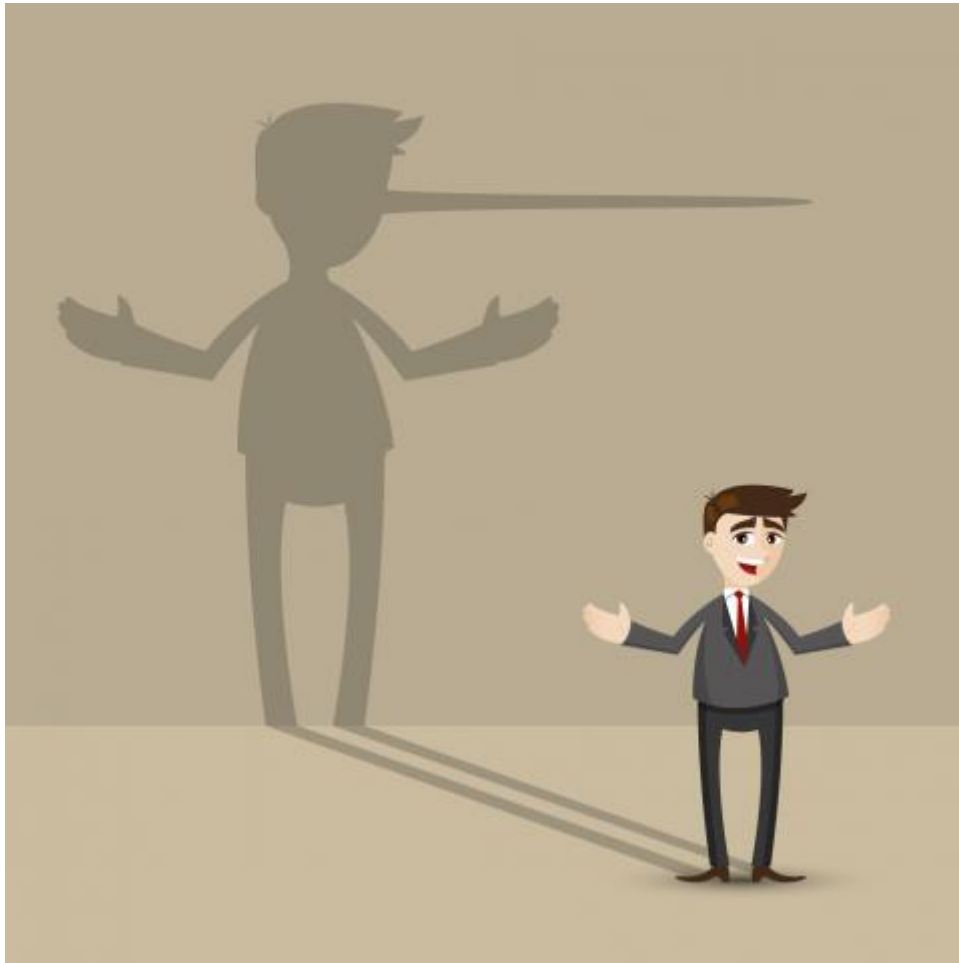
19/12/2024

Tot depen de les persones, si segueixen a un triler han venut la seua anima al dimoni, i aço estaria be perque cadascu en sa vida pot fer lo que vullga, el problema es que nos compliquen massa la vida als atres. Encara recorde en certa perplexitat les paraules en Todo es mentira del intel·lectual del PP, José M. García-Margallo, aplaudint les paraules d'Isabel D. Ayuso –no tinc memoria per a totes les ayusades diaries– perque als madrilenys els agradava 'lo chula que era' (¿!). No sabia yo que Plato en La Republica o Aristotil en La Politica escriviren que es un requisit o merit excepcional en un politic; ¿cóm sera el mes tarroç del PP? ¿un australopithecus? I pensar que una vegada els villans votaren com alcalde a Enrique Tierno Galván (1979-1986).

El pobre filosof Immanuel Kant alevantava a l'especie en l'atreuix-te a pensar. En contraposicio el relat de l'ultradreta nomes activa el pensament rapit en oposicio al pensament espai, que tan be defini el sicolec nobelísat Daniel Kahneman. El pensament rapit activa les emocions, atia el sentiments, bloqueja indefinidament la reflexio en la por i l'incerteja i exigix reaccions instintives. Nomes en este camp tenen ventaja i canten: adeu a la rao.

Estos devots de l'amigdala la preferixen a l'activacio del lobul prefrontal o a la combinacio, es a dir, l'autocontrol emocional, voten i al remat, acaben en la meua esperança de que tot lo mon progressa, els n'hi ha que involucionen. L'espiral de la mediocritat dels destarífats, l'us continu de l'hiperbole i les faules de caos i destruccio, te com resultat un odi que consolida una atra creença confirmada: d'a on no n'hi ha no es pot traure (varis estudis científics demostren que els conservadors son manco intel·ligents, critics i creatius).

La preponderancia de l'emoçio sobre la rao, si s'allarga, es disfuncional, açò s'observa nitidament en les sicopatologies. Al cap i a la fi, reduïx l'intel·ligència individual però també la grupal. Hi ha ideologies i actituds que atenten contra el ser humà i en referixc a l'homofòbia, el masclisme, el negacionisme, el conservadurisme, l'aporofòbia, el racisme, la xenofòbia, l'anticientifisme, etc., en fi, els grans pecats capitals que cometen la dreta extrema (PP) i l'extrema dreta (VOX). L'esquerra en estos temes importants es comporta de forma ben diferent.

En cada mentida que escolte pense que l'actor José Sacristán tenia rao: "Con todo lo que se sabe, muchos volverán a ser votados y habrá que admitir que somos un país de mierda".

La merda es admetre, comprar, difondre, mallar i mallar en la desinformació sistemàtica i l'ignorància buscada –la negació constant a saber i documentar-se abans de parlar–.

En fachilandia han acabat fent de la propaganda un leitmotiv, una opció que va més allà de la comunicació, l'enganyifa és l'oxigen que respiren i si deixaren de mentir, agonisarien.

Imagens: ui1.es, eldiario.es.

Resenya llibre "Les mots piégés de la politique"

/ Toni Fontelles

20/12/2024

Philippe BLANCHET (2017), Les mots piégés de la politique, Paris, Textuel, 112 pp.

Per a citar esta obra: FONTELLES, Antoni (2024), Resenya de Philippe BLANCHET (2017), Les mots piégés de la politique, Paris, Textuel, + pagina uep.

L'autor: un antic conegut

Philippe Blanchet es professor de sociolingüística en l'Universitat de Rennes 2 (França), membre de la Societat d'Estudis de Llenguatge i Política, codirector dels Cahiers Internationaux de Sociolinguistique, redactor en cap dels Cahiers de Linguistique, revue de

sociolinguistique de langue française i també pertany a diversos organismes internacionals (Lliga dels Drets Humans, Observatori Internacional dels Drets Lingüístics...). Té una ampla producció referida a la discriminació idiomàtica –la glotofòbia (especialment en àmbits francòfons)–, la pluralitat lingüística i les polítiques educatives.

Un poc oblidat si, però no és un desconegut per a nosaltres ja que participà en el Seminari Internacional de Llengües Minoritàries (2002) i en el II Congrés de la Llengua Valenciana (2003), la seua ponència fou: «Occitanisme i catalanisme: elements per a una comparança en especial referència al provençal i al valencià» es publicà en la desapareguda Revista de Filologia Valenciana (2004, n. 11, pp. 7-23).

El marc textual i epistèmic

El llibre (Les paraules enveridades de la política), a banda de l'especialització de Blanchet (l'ús ideològic del llenguatge), s'inscriu en l'àrea dels estudis sobre desinformació, manipulació i ideologia: lo que es fa per mig de les paraules, els discursos, siguin de la classe que siguin: polítics, econòmics, històrics, identitaris, religiosos...

Entre les seues referencies estan Pierre Bordieu (Ce que parler veut dire. L'économie des échanges linguistiques, 1982; Langage et pouvoir symbolique, 2001) o l'obra del pensador marxiste Antonio Gramsci.

No falten tampoc Michael Foucault (L'Archéologie du savoir, 1969) o Victor Klemperer (LTI. La lengua del Tercer Reich, 2001, edicio original alemana de 1947).

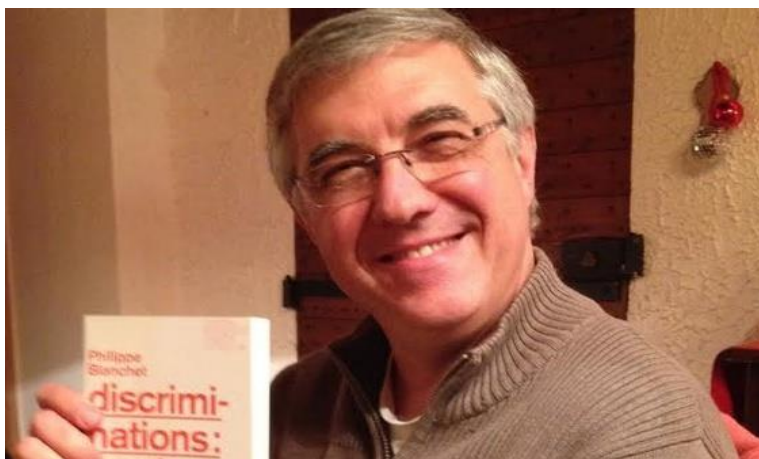
Blanchet com a sociolingüiste forma part de la linea teorica d'investigadors com Josua Fishman, Humberto López, Ralph Fasold, Suzaine Romaine... i com a epistemolec se'l pot incloure en la llarga i ampla tradicio de la llingüística critica (Roger Fowler...), l'anàlisi del discurs (Jan Renken...), l'anàlisi critic del discurs (Teun van Dijk...), l'anàlisi sociologic del discurs (Benno Herzog i Jorge Ruiz...), la sicollingüística del discurs (Francisco José Cantero i José de Arriba...), els discursos de la mentira i la desinformacio (Guy Durandin, Noam Chomsky, Ignacio Ramonet, Pascual Serrano...), els estudis sobre ideologia (Teun van Dijk...), la psicologia cognitiva (George Lakoff...), la construccio social de la realitat (Paul Watzlawick, Marcelo Ceberio, Jonathan Potter...), i molts atres autors que han tractat o tracten la relacio entre la societat, la llengua, les representacions socials i la conducta.

Anàlisi (lexic) del discurs

En el llibre estudia diversos elements idiomàtics: una expressio ('Je suis Charlie') i quatre paraules (llaïcitat, radicalisacio, comunitarisme i incivilitat). Els considera centrals en un discurs politic i mediatic que introduix trampes i adoctrinament, en els objectius que una forma de pensar es convertixca en hegemonica i que una ideologia s'imponga a molta gent (pp. 11-12).

Aclarixc que si be podem creure que son exclusius de la politica i dels mijos de comunicacio, no es aixina, tant els procediments i mecanismes (adicio de contingut semantic, transformacio del concepte, iteracio lexica, formacio de constelacions ideologiques...) com algu dels termes ('radical') apareixen tambe en els discursos cientifics i en controvèrsies tècniques (com destaquen els estudis de sociologia politica de la ciencia). Comencem per 'Je suis Charlie' (Yo soc Charlie). Es el lema popularisat en tot lo mon en acabant de l'atentat terroriste del 7-1-2015, en Paris, en la seu del semanari satiric Charlie Hebdo, en el qual hi hague 12 morts i 11 ferits.

La reaccio institucional fon atribuir la matança a l'islamisme i estendre l'agressio: afirmar que havia segut un atac a França, a la democracia, a la republica i a la llibertat d'expressio. Al mateix temps es produi un reagrupament civicopolitic en torn a la 'nacio' i es generà un sentiment contra les minories .

Punt per punt, sense llevar-li importancia a l'atentat i a les victimes, Blanchet desmonta els topics (pp. 19-27): la predecessora de Charlie Hebdo, la revista Hara Kiri, va ser prohibida per un titular 'ofensiu' contra el general Charles de Gaulle (dirigi la resistencia

francesa contra el nazisme i fon president del país) i hague de canviar de nom.

Es mistifica i confon la democracia, els drets humans i la republica com a 'la' forma de govern; es mes, la legislacio francesa permet l'existencia de partits en programes contraris als drets humans. Posa com a eixemple de contradicccio (en la suposta defensa de les llibertats) que en la 'manifestacio per la republica' –posterior a l'atentat– participaren dictadors (Ali Bongo president de Gabon; l'israelia Benjamin Netanyahu, que massacra als palestins, o el primer ministre d'Hongria Victor Orban, que te problemes grossos en l'Unio Europea per les politiques contraries als drets humans) (p. 31).

La 'llaïcitat' es un terme antic, aparegue cap a 1870 vinculat a les lleis de separacio entre l'iglesia i l'estat, pero a principis del 2000 començà a ser usat freqüentement i associat a un valor de la republica (al nivell de la llibertat, l'igualtat i la fraternitat). I prengue mes vol en el debat sobre l'ús public del vel islamic o la prohibicio de simbols religiosos en els centres educatius (2003-2004). Al remat, la reaccio era mes contra l'islam que una politica de relacions institucionals, societat civil i religions (p. 36).

Al començament, la llaïcitat era un principi de neutralitat de l'estat, ninguna religió tenia el monopoli estatal, però en la llei de 2004 s'implantà la neutralitat als alumnes dels centres educatius (p. 37). Es convertirà en un valor republicà quan aquest element figura en la 'cartilla de ciutadania' que s'entrega als aspirants a obtenir la nacionalitat francesa i sobre ell es pregunta en el qüestionari (p. 42), i també consta el concepte en un informe de l'Alt Consell per a l'Integració de 2009 (p. 39). El terme transforma el contingut d'acolliment pel de prohibició (p. 42), d'una semàntica inclusiva i antidiscriminació es passa a una d'exclusió i discriminatòria (p. 43).

L'evolució conceptual porta la llaïcitat a ser central en l'organització social –front a la ciutadania– i accentua discursos contra col·lectius magribins i musulmans, si els comparem en uns altres grups francesos i catòlics (p. 48). La llaïcitat protegia i ara és perillosa (p. 49).

En tercer lloc tenim la 'radicalització' ('radicalitzar', 'radicalitzat', 'radicalisme'). Originàriament ve dels anys 30, vinculat al Partit Radical i a polítiques d'esquerra (pp. 54-55). D'ús escàs en els 90, es popularitza en els mitjans de comunicació des de 2010-2014, relacionat en l'islam i en el terrorisme (p. 53) als quals queda associat, tal com consta en un follet del Ministeri d'Interior de 2015 (p. 56) o en un altre del Ministeri d'Educació per a prevenir la radicalització dels joves, de 2015 (p. 58), però també en uns altres documents oficials de 2016 (p. 57).

En definitiva, tenim una idea política progressista al principi, que s'ha transformat en perillosa per si mateixa i que pot conduir al terrorisme (pp. 60-62). I la deriva conceptual abarca uns altres termes: gihadisme, fonamentalisme, integrisme i terrorisme (pp. 64-65).

En quart lloc està el 'comunitarisme'. Es un terme francès aparegut en els diccionaris a partir de 1997, d'escas us (com el 'radicalisme'), però que s'eixampla considerablement a partir dels 2000 (p. 71).

Es defineix, per oposició al republicanisme (p. 69), com "la reivindicació de drets específics per minories divergents del model francès, siguin lingüístiques, culturals, regionals, immigrades, religioses..." (p. 69), o també com "un mode d'organització política segons el qual els individus pertanyen a comunitats (lingüístiques, culturals, nacionals, religioses, etc.) en l'interior d'un estat, d'una manera oficial, que els dona drets i obligacions particulars" (p. 29). Estes estructures se situarien entre els individus i la comunitat nacional francesa. Les definicions es dirigeixen principalment a la comunitat arabomusulmana, que podria

representar un perill per a França (p. 69).

En contra del comunitarisme es pronuncià l'expresident Nicolas Sarkozy en un discurs de la campanya electoral en 2012 (p. 70). I passa com en uns altres llocs i uns altres conceptes, els que acusen de comunitaristes a uns altres són els més comunitaristes (entenga's en clau espanyola, nacionalistes). Són els que imposen una visió etnonacional francesa en un model concret (un ciutadà francès, parla una correcta llengua francesa en una ortografia antiga, té valors universals republicans, creu que França és el país dels drets humans, canta la Marsellesa, penja la bandera en la finestra, és europeu i d'herència catòlica...) (p. 74).

Per a arrematar l'anàlisi lèxic, comenta la 'incivilitat' (en plural 'incivilitats'). Terme també rar, però que es posà de moda a partir del 2010. Format sobre 'civilitat', el contrari té el sentit de falta d'educació, de cortesia, de regles de convivència (p. 86).

I aixina es deriva de les normes del codic penal (pp. 81-83) o de les que apareixen en pantalles de les estacions de tren, en la curiositat que els messages nomes estan en la linea Paris-Lyon-Marsella (p. 88), ¿perque es creu que son mes 'salvages'?

El supost increment de les conductes antisocials ha portat a la doctrina de la tolerància zero i una llei (2016) per a la prevenció i la lluita contra les incivilitats, els atentats a la seguretat pública i els actes terroristes en els transports col·lectius (p. 89). Parellament s'han creat grups policials específics contra el gamberrisme o l'incivisme (p. 90).

Segons Blanchet, la societat francesa està evolucionant cap a lo que alguns denominen 'higiene verbal', instal·lada fa anys en Estats Units, convertix formes distintes de parlar o de comportar-se en "sales" (roïnes, perjudicials, llegendes, indecentes) (p. 90). Per a evitar la connotació positiva de 'higiene' (neteja, salut, seguretat), ell preferix 'neutralització', la qual forma part d'un procés de control social i de reducció de les llibertats individuals, que és una de les manifestacions de les societats neolliberals (p. 90).

Canvis de sentit i moviments individuals-socials

L'analisi de les paraules i dels discursos li permet afirmar a Blanchet que la societat francesa s'està desplaçant cap a un model nacionaliste, autoritari, uniformisant i xenofop (p. 97). I es veu en les inversions de sentit dels termes i en l'aparicio d'un llenguatge politicament correcte, mes polit, diplomatic i inclus hipocrita (pp. 97-98), quan a un negre li diuen 'persona de color', quan una separacio o divorç en la casa real espanyola la cataloguen de 'cessament temporal de la

convivència', quan a les netejadores de les habitacions dels hotels les denominen 'kellys', popularment, o 'cambreres d'habitació', tècnicament, o quan a un baldat o a un coixo els transformen en 'discapacitats físics'.

Blanchet destaca un fet (que a mi m'ha ocupat i preocupat prou) i es la denominació (la categorització): "el fet de nomenar qualsevol cosa d'una certa manera, en un cert terme, es expressar com a mínim implícitament l'idea que u es fa, així com el punt de vista, la classe de relat del món des del qual es nomena i s'expressa" (p. 100) i afig: "No n'hi ha bona o mala forma de nomenar en absolut. Mes tots els discursos es realitzen a partir d'un punt de vista. Tots revelen, explícitament o implícitament, una presa de posició, orientacions, conviccions" (pp. 101-102).

L'obligacio etica dels que 'veuen'

Ho he deixat per al final, pero la cita pertany al principi del llibre, es una exposicio de motius i una justificacio, que diu molt de l'autor i del seu equip: "Et parce que je suis sociolinguiste et engagé dans ce combat, parce que je travaille au quotidien dans un équipe de recherche et de formation universitaire qui partage une militance scientifique, j'ai été frappé, et même indigné, par ces mystifications, par ces pièges" (p. 13) ("I perque soc sociolingüiste i compromes en esta lluita [contra les opressions, les desigualtats, les injustícies i els egoismes], perque treballe diariament en un equip d'investigacio i de formacio universitaria que compartix una militancia cientifica, estic impressionat i inclus indignat, per estes mistificacions, per estes trampes").

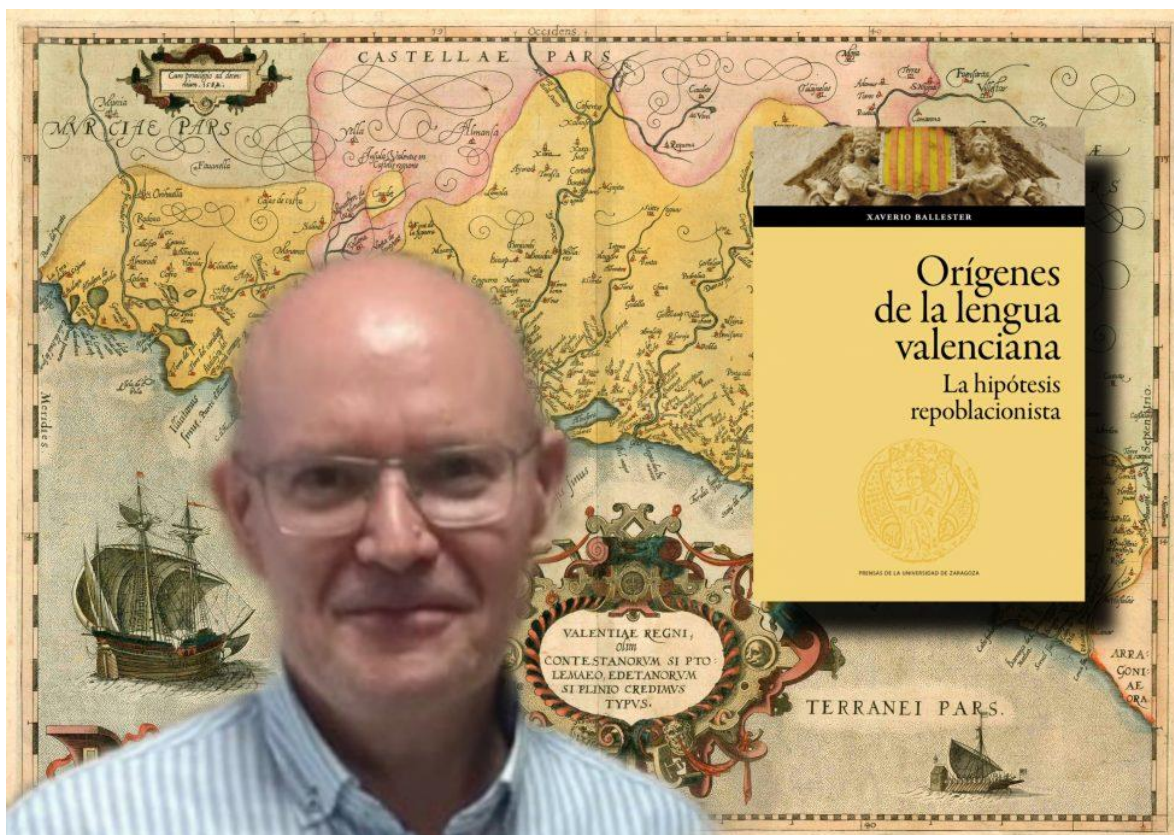
Ahi estem, en la desigual lluita contra les injustícies i contra la desinformacio en una chicoteta diferencia, ell des del 'poder' i la 'autoritat' que li conferix ser catedratic d'universitat i tindre un equip de gent, i yo, i uns pocs mes, des de la marginalitat casi absoluta (sense poder ni autoritat).

Imagens: fnac.com, mintzalasai.eus.

Resenya llibre "Orígenes de la lengua valenciana. La hipótesis repoblacionista"/ Toni Fontelles

27/12/2024

Xaverio BALLESTER (2021), *Orígenes de la lengua valenciana. La hipótesis repoblacionista*, Saragossa, Universidad de Zaragoza, 445 pp.

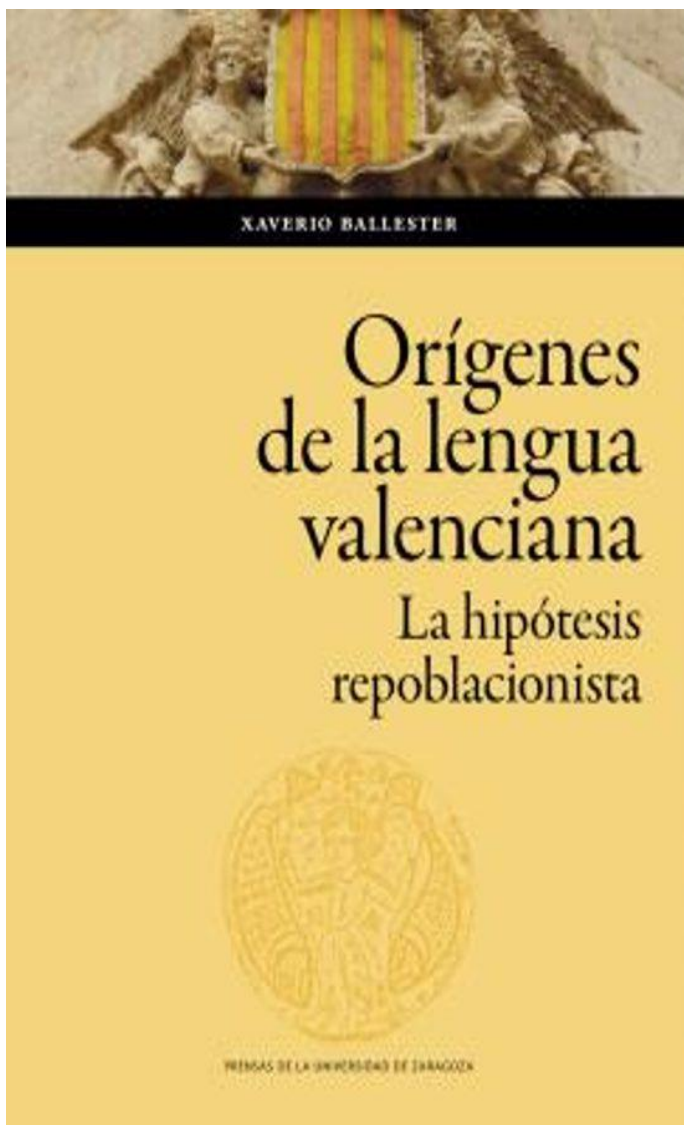
Nota: les referencies a l'obra figuren entre parentesis (p. XXX).

Per a citar esta obra: FONTELLES, Antoni (2024), Resenya de Xaverio BALLESTER (2021), *Orígenes de la lengua valenciana. La hipótesis repoblacionista*, Saragossa, Universidad de Zaragoza, 445 + pagina uep.

L'obra

El llibre està dividit en tres parts, la primera (pp. 13-65) es una introduccio a la teoria repoblacionista com a oríge de la llengua valenciana i causa de la distribucio actual. Es el nucleu del paradigma catalaniste. Tant en la versio 'curta' (repartiment, repartimentista), com en la 'allargada' (immigracio, immigracionista), l'hipotesis es la mateixa: la discontinuïtat entre la varietat romanica prejaumina i la postjaumina, per lo qual les dos llengües neollatines inicials (catala i aragones) aparegudes en territori valencià son portades.

Atenent ad este criteri, tant l'explicació repoblacionista com l'explicació 'occitanista' son rupturistes, mentres que la valencianista es continuista (perque postula una raonable i provable identitat idiomàtica de varietats ante i post conquesta).

Dedica uns apartats a una de les 'dificultats' (crítiques) que se li ha retret al paradigma valencianista: la falta de texts (poesies, cartes, testaments...). Ballester defen que l'absència de documents escrits no es obstacul per a l'existència d'una llengua (el nostre cas no es excepció, donades les característiques socials d'aquells sigles); en ciència hi ha metodes indirectes provatoris plenament acceptats (p. e., en sistemes solars lluntans, la presència d'un planeta es corrobora no per la visió directa de l'objecte sino per la perdua d'intensitat lluminica de l'estrela per davant de la qual passa aquell; en l'experimentació sicolingüística la complexitat d'un text se dedueix pel temps utilitzat en la resposta). Ademés, hi ha moltíssimes llengües actuals

que no tenen tradició escrita.

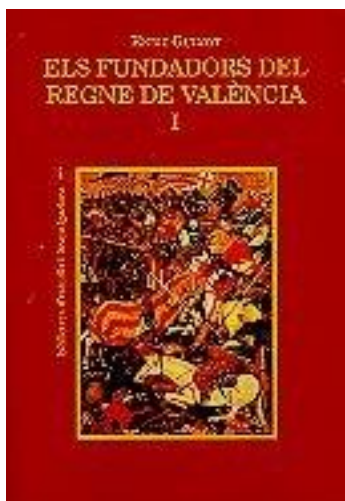
Entre les novetats, inclou al final d'alguns dels apartats 150 objeccions al plantejament repoblacionista (genèricament catalanista) de molt distint calibre. Totes interessants, però n'hi ha moltes que son jeràrquicament de nivells alts i que a l'hora de calificar la teoria-es, des d'un punt de vista epistèmic, es poden considerar invalidants de l'hipòtesis. P. e. la número 28 (p. 62) argumenta que les repoblacions similars constatades en uns altres llocs peninsulars no tingueren el mateix resultat de suplantació de llengua (li resta vàlida externa perquè impossibilita generalitzar-exportar el model causal valencià a uns altres llocs espanyols o estrangers).

Tal volta hauria segut convenient remarcar o agrupar aquelles contraargumentacions invalidants, front a les que poden ser considerades més accessòries (mes avant tornar sobre este tema).

En el segon capítol (pp. 67-155) expos la teoria repartimentista; cronològicament es la primera i l'apuntà a finals del XIX Teodor Llorente, la continuà Antoni Griera i la difongué l'historiador Joan Reglà. Vincula l'aparició del valencià en la distribució poblacional dels llibres del Repartiment de la ciutat i del Regne de València (son tres volums, corresponents a diverses èpoques del principi de la conquesta).

Es una argumentació molt 'trillada' en el paradigma valencianista: objecció 33 (p. 76) "de modo general la supuesta distribución territorial de las lenguas de los repobladores queda frecuentemente contradicha por las fuentes documentales", i també 45 (p. 95), 46 (pp. 96-97), 47 (p. 98), 48 (p. 99), 53 (p. 106)...; la falta de concordança entre furs – llengua, senyoriu – llengua, etapes reconquesta – llengua, divisió eclesiàstica – llengua... (tractat des de diversos punts per Antonio Ubieta, Amparo Cabanes, Ramon Ferrer, José Vicente Gómez, Leopoldo Piles, Pedro López, Albert Cuadrado, Jesu Masià – text inèdit...).

Des del principi el paradigma valencianista l'ha atacada en excel·lents resultats, crec, (d'ací ix la substitució immigracionista), però Ballester aporta algunes novetats, 44 (p. 91), justificació del silenci de les fonts respecte a un romanç autocton; 62 (p. 136), certs antropònims atribuïts a origen aragones o català poden ser perfectament autoctons per antiguetat, densitat i distribució preferent en el nostre territori; 69 (p. 145), les localitats repoblades en més d'una ocasió haurien d'haver canviat de llengua, segons la teoria...

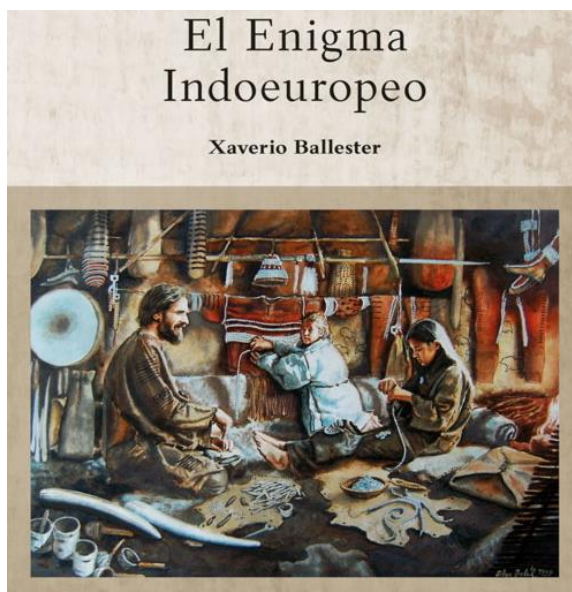
El tercer capítol es el més extens i complex (pp. 157-421), i el més interessant. Entra directament a rebatre, punt per punt, els múltiples aspectes –dèbils o contradictoris– de l'hipòtesis de repoblació allargada, que es la proposta d'Enric Guinot en Els fundadors del Regne de València (1999).

En principi, l'obra de Guinot (dos llibres) es compacta i impacta pel volum d'informació, però pert aigua com un garbell, i açò ho sabem els que l'hem llegida.

Ballester remarca una inconsistència fonamental: com que tenim notables i abundants exemples d'ús lingüístic consolidat en moltes localitats, p. e., en 1270 o en 1293, ¿quina necessitat hi ha de prolongar l'immigració idiomàtica fins a 1425 en caràcter general?, i una derivada també fonamental, ¿per a què establir tres etapes quan provablement en una n'era suficient?, la resposta es clara per a mi, per a evitar caure de nou en un 'repartiment' (la situació sociolingüística es producte d'un breu període inicial d'assentaments) i per a superar que els pelats números del principi no corroboren la partició lingüística, ni en València ni en molts altres municipis (a banda de que la repartició, les donacions, no es traslladable automàticament a canvis demogràfics, o de que hi ha revocacions, o permutes...).

Des d'un punt de vista de filosofia o sociologia de la ciència, la proposta immigracionista es una hipotesis ad hoc per a tancar el forat deixat per l'insuficient i insatisfactori plantejament repartimentista (no els quedaven moltes alternatives), que s'havia caigut a trossos... pel treball d'algunes formiguetes de la teoria valencianista. No fon un canvi 'voluntari' sino 'forçat', la prova està en que des de 1999 no he vist (no ho conec tot) cap de crítica ad esta hipotesis des de la seua banda i això que els forats es veuen en una nit sense lluna. I no n'hi ha perquè en aquell paradigma es practica el dogmatisme (moltes de les afirmacions, sino totes, son discutibles, pero es declaren veritats incontrovertibles) i la descalificació dels dissidents (perquè lo que no s'ajusta a la versió dominant es una anormalitat, una desviació o una patologia). Que hi ha presuposats ideològics en totes les teories es innegable, pero mentre no transcendixquen a les hipotesis o als resultats (acomodació de l'observació a la teoria), no es preocupant.

Donada l'amplitud de l'investigació, hi ha lloc per a tractar moltes qüestions conexas i determinants: el problema del salat, fals o verdader (línages i toponims); els jueus i els musulmans com a repobladors (ja s'havia apuntat per algun altre investigador); els moviments poblacionals interns (alguns documentats i uns altres que se suponen, per analogia); les curtes bases demogràfiques que s'instal·laven en una població respecte a un contingent més numeros que ha d'existir necessàriament, pero que habitualment ni es quantifica ni es menciona; els anàlisis individualitzats de poblacions com Sant Mateu o Castello (que no ajuden a l'hipotesis guinotiana precisament); el paper que uns altres grups ètnics han tengut i que ni sumen ni resten en l'implantació idiomàtica, ja que només contenen catalans i aragonesos, p. e. ¿què fem en els ultrapirineus?; les possibles concomitancies entre les varietats antigues, especialment en l'aragones (que també han segut senyalades fa anys)...

Metodologia i epistemologia

Les teories tenen un nucli infalsable per definició (el valencià es un dialecte consecutiu del català) que es el que permet continuar investigant, entorn al qual n'hi ha hipotesis protectores que son les atacades pels contraarguments i els contraexemples i son les que van caent una darrere de l'altra o se substitueixen. Des de la sociologia de la ciència, lo que passa i sabem es que el paradigma, el programa d'investigació científica, no es únicament saber en estat pur... té uns components socials que l'ajuden i li otorguen poder i autoritat com es el cas de la teoria catalanista.

Provablement en qualsevol altra àrea del coneixement s'hauria abandonat l'hipòtesis, però aquí no passa ni passarà, perquè hi ha en joc molts interessos (epistèmics, socials, polítics o econòmics) i perquè té un ample suport institucional (persones i entes) que ha captat durant moltes dècades.

Per a evitar els buits teòrics que tenia era esperable que el paradigma catalanista evolucionara i oferís unes altres solucions, conseqüència de l'aparició de nova documentació (els llibres de corts: Alcoy, Cocentaina, València, que mostren una 'realitat' molt diferent a l'estereotipada i que no els lleva la son als seguidors) i lo poc o molt que el paradigma valencianista ha anat elaborant (en açò no trobe que haja influït el paradigma occitanista, que també és, repetisc, immigracionista i rupturista).

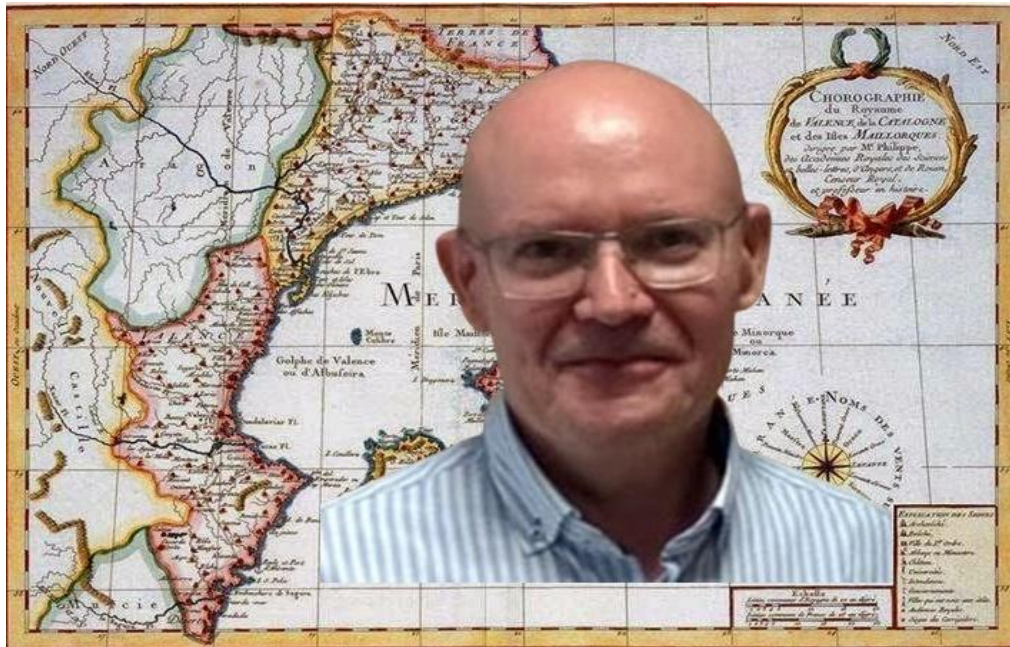
En el text que comente, hi ha 150 objeccions a l'hipòtesis repoblacionista, però com he dit no totes tenen la mateixa importància. Aixina la denominada vàlida teòrica té dos variants: l'internal (la relació entre la variable independent i la dependent: població = llengua) i l'external (la possibilitat de generalitzar els resultats a unes altres situacions: es dir, que esta explicació de la predominància d'una llengua per efectes del poblament es puga predicar tant aquí com en Xina o Brasil).

Hi ha una altra classe de vàlida, la predictiva, que serveix per a comprovar la qualitat argumental. La teoria catalanista, en general, no preveu el panorama social que dibuixen els llibres de corts com la proximitat entre ètnies o els fenòmens d'interacció idiomàtica (mes bé n'ha presentat un altre totalment contrari, com expressa el títol

d'algun llibre, "La muralla de la llengua"); però tampoc pot justificar l'existència d'una abundantíssima toponímia i antroponímia romàniques sense transmissors (en el cas de la toponímia podria mantindre's in extremis entre els musulmans arabofons, però quan es tracta de l'antroponímia... en els propis nadius pobladors...), element que ja tingue un anàlisi ben detallat per part de Peñarroja (1987, 1989, 1990...); i queda en l'aire la raó per la qual el valencià, dialecte consecutiu del català, en el supòsit que la majoria de parlants coneguts en una població o zona foren orientals, s'haja d'adscriure al català occidental, sobre tot tenint en compte el nivell d'identificació segura dels novenguts, un 50%, segons Guinot (percentatge al qual Ballester va restant representativitat, per diverses causes i el deixa, ironicament, en un -2%, pp. 219-222).

No es a soles la validea, sino que la fiabilitat (l'aplicacio metodologica per distintes persones ha de donar els mateixos resultats o pareguts) es molt debil quan el propi Guinot te dubtes en l'atribucio dels gentilicis al catala o a l'aragones (a voltes ell varia, com mostrà fa anys Cabanes 1998, 2001) i quan uns atres investigadors (Peñarroja, Ballester...) no obtenen resultats pareguts sino divergents...

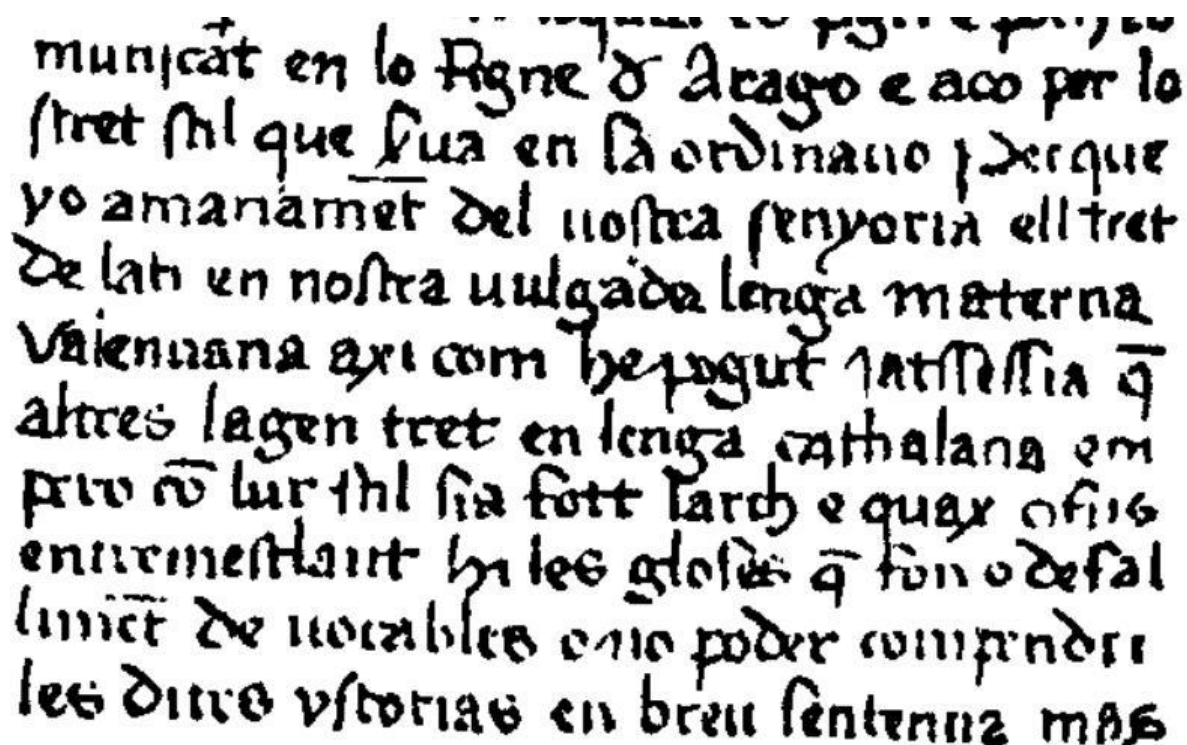

Encara que es diu en moltes ocasions, resulten un poc disperses i no crec que quede clar el volum i el nivell de les dificultats que la teoria repoblacionista (repartimentista o immigracionista) no conseguix superar. Per a mi, son essencials: a) ausencia de documentacio que explique la suposta tendencia inicial (el resultat final el sabem) per la qual els 'aragonesos' optaven per l'aire de la montanya mentres que els 'catalans' preferiren la brisa costera, extrem demografic desmentit per les observacions fetes pel propi Guinot; b) insuficiencia documental (en les dos hipotesis) per a totes les localitats en els tres periodos en que dividix la repoblacio Guinot (Pedro López 1995); c) problematica o falsa identificacio dels antroponims dels repobladors (llinages o malnoms) per la variabilitat atribucional i perque en molts casos l'adscripcio al catala o l'aragones es dubtosa o falac (Cabanes 1998, 2001; Chiralt 2004); d) determinacio dels percentages de repobladors suficients o necessaris per a implantar una llengua (aço es capital; per a les dos hipotesis, Fontelles 1997, 1999); e) desconfirmacio de l'hipotesis des de la genetica de poblacions; f) processos similars en uns atres llocs no han donat el mateix resultat, escas o nul valor predictiu de l'hipotesis (no generalisacio), g) necessitat de negar l'existencia d'una varietat romanica activa prejaumina o contemporanea en el correlat de l'inexistencia de 'mossaraps', de valencians, que te en contra tota la toponimia i antroponimia (Peñarroja 1990, 1993, 2007) i les mencions als 'valentini' en la disputa judicial sobre l'adscripcio de la seu metropolitana de Valencia (Vicent Castell 1996); h) no consta que hi haja alguna parla de transicio o hibrida en ninguna localitat ni en caracter general (es dona predomini automatic d'una de les varietats)...

Com mostra Ballester, la proposta extensa de la repoblació (immigracionista) patix els mateixos defectes, augmentats, que la predecessora (repartimentista).

Una mentira de Guinot, comprovable

Diu Guinot (p. 66) que El mozárabe de Valencia (Peñarroja 1990) "està redactat sense basar-se en cap document, text o carta escrita en aquesta llengua [mossarap], sinó únicament i exclusivament en la toponímia valenciana del Llibre del Repartiment, amb el recurs a exemples de noms de persones o de llocs dels segles XV i XVI".

municat en lo Regne d'Arago e aco per lo
stret del que l'ua en la ordinacio perque
yo amariamet del nostra senyoria ell tret
de lat en nostra uulgada lenga materna
valeniana axi com he pogut intellia q
altres l'agen tret en lenga cathalana em
peru co lur del sia fott larch e quax ofus
entremestant hi les gloses q fon o defal
liment de uocables e no poder comprendre
les dire vstorias en breu sentenz mas

Se sap que no hi ha 'documents' en eixa llengua romanica prejaumina (crec que tampoc n'hi ha en Murcia o en Sevilla...), està justificat plenament (Ballester aporta raons) i es casi de sentit comu..., pero lo que n'hi ha son romanismes insertats en la toponímia, en l'antroponímia dels natius, en els glossaris... i en este material treballaven els dialectolecs que analisaven l'evolució de les varietats romaniques (sens anar mes llunt, Manuel Sanchis o Álvaro Galmés, en lo referent al Regne de Valencia, i no he vist que hagen segut qüestionats els estudis...).

Hi ha casos mes extrems com l'indoeuropeu que es una 'reconstrucció' científica.

Pero es que el migevaliste Guinot ment –en totes les lletres– i la comprovació –empíria pura i dura– està en el llibre que ell descalifica i que obviament no ha llegit. Peñarroja en el text en qüestió explicita les fonts arabs i llatines (pp. 26-38) i en concret els autors arabs (pp. 76-77), en este cas, tots ells anteriors al segle XIII, excepte u, coetaneu (tot açò, en Fontelles 1999).

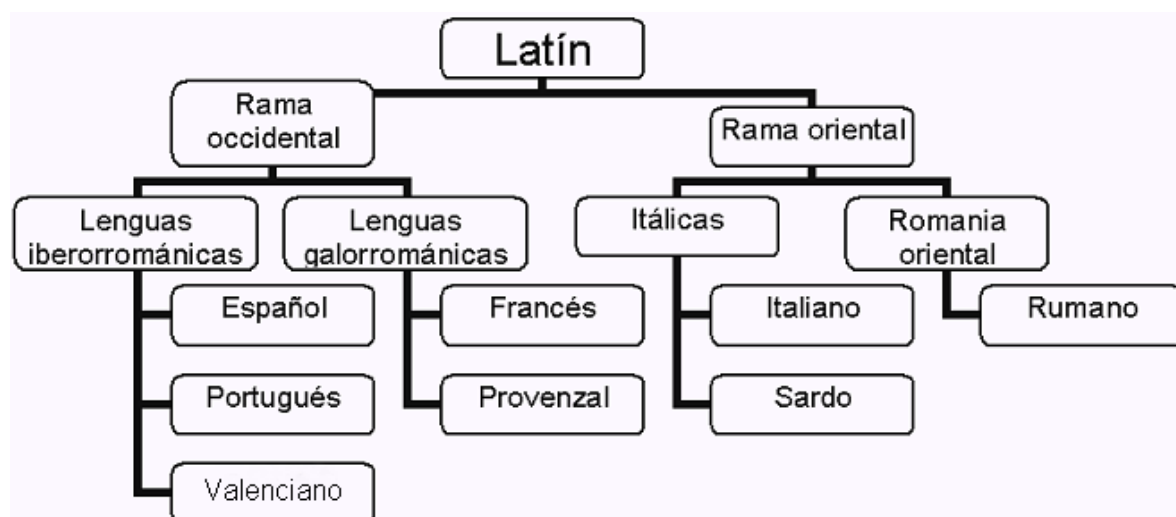
La conclusió de Peñarroja (en la qual coincidix Ballester) es que els romanismes toponímics i antroponímics del Repartiment son patrimonials, com corroboren, de forma concorrent, les fonts arabs dels segles X-XIII.

Una qüestió que afinar

Menciona en prou ocasions (ací i en unes altres obres seues) la neutralisació pretonica del valencià, si bé ara la limita: "sobre todo en ciertos contextos fonéticos pero muchísimo más difícilmente después de sílaba tónica" (253); crec que és l'única volta que parla de la neutralisació condicionada de a i de e atones, previes a la vocal tònica (este fenomen es distint al que es dona en una part del català a on s'esten tant a la condició pre i postònica no només de a i de e, sinó també de o i de u, o a la del mallorquí a on apareix inclús en posició tònica).

Sent tècnicament una neutralisació (es perden les característiques distintives d'una vocal en favor de l'altra), tal volta aquí caldria parlar d'una articulació relaxada o d'una transformació restringida de la e > a en uns contextos fonètics concrets. No és general, es dona en les e inicials travades en n, m, s ('entendre', 'amportar', 'astovar'), també en contacte en -ix- ('aixamplar', 'aixamorar', 'aixample', 'aixu(g)ar', però no en aixercit, aixercici... i vacila en 'aixativenc' / 'eixativenc', 'en' / 'an fesols i naps'... La neutralisació no fa perdre la consciència als parlants: 'antrar' però 'entra' (encara que és tònica), i en diccions més 'cuidades' habitualment es restaura la e ('eixamorar', 'eixamplar'), com també passa en 'entendre', 'emportar', 'estovar'. No es pot atribuir a una neutralisació postònica el canvi de a > e en una part del valencià septentrional: 'cantava / cantave', 'partia / partie'... que només apareix en la flexió verbal.

No hi ha neutralisació en molts altres casos pareguts, quan canvia el context (pert la condició d'inicial absoluta o no és inicial travada): 'centrar', 'desfer', 'femer', 'eliminar', 'entendras' ('antendras'), 'valencià', 'enamorar', 'essencial'. Hi ha més exemples de 'neutralisació' que no són tals... 'llauger', 'llançol' (però 'llenç'), 'sancer'...

Descompensacio bibliografica

Com he destacat en els paragrafs anteriors, Ballester hauria d'haver tengut en conte moltes mes aportacions del paradigma valencianiste, perque no en son tantes. No tot es nou encara que a mi m'ho parega. Els texts-manuals recopilatoris de l'estat d'una qüestio o dels avanços son molt lloables, ajuden al progrés de la ciencia i faciliten el coneiximent als llectors.

Mentres que es veu un maneig fluit i concret de la bibliografia catalanista, no passa lo mateix en la valencianista. Ho dic per les significatives absencies, algunes totals (Castell, Gimeno, Fontelles, Lanuza, Cuadrado, Piles...), algunes parcials (els primers –no unics– atacs a la teoria immigracionista foren de Cabanes –en dos articuls especifics no citats– i Fontelles –en una ressenya bibliografica–).

Es nota que controla l'informacio de Galmés quan destaca el gravissim erro de, basant-se en el Repartiment, afirmar que en Corbera es parlava castella-aragones quan alli son valencianoparlants, cosa que li retrague Peñarroja (1987) i yo mateix (1997), i aço, entenc, es producte de l'insuficiencia de fonts d'esta banda... la que ell defen.

Per contra hi ha fonts dificilment justificables, fora de la mencio colateral o circumstancial. Es el cas de Salvador Faus. El seu llibre es un refregit de les teories d'Ubieta-Cabanes... citant originals ¿era necessaria la copia?

Igual ocorre en les mencions de Juli Amadeu Arias... casi no ve a conte, o Miquel Àngel Lledó que tampoc es de lo millor ni 'lo seu'.

En conjunt (tret d'Ubieta, Cabanes, Ferrer, Gómez, ¿Peñarroja?) fluixreja, al meu entendre, l'aportacio epistemica del paradigma valencianiste, cosa que no ocorre en l'antagoniste, el catalaniste.

El detall com a problema

El professor Ballester demana disculpes al principi per les repeticions que puga trobar el lector, i que sense dubte apareixen en totes les obres, en unes mes i en unes atres manco. S'ha de procurar que siguen les menys possibles.

Si hi ha un aspecte destacadissim, derivat dels amples coneiximents que te, es la prolixitat, el detall, l'anàlisi del cas, el contrast de les sifres chicotetes... es un treball minucios i pacient, pero el problema que se li presenta es la reiteracio, producte d'una estructura un tant caotica. El lector es pert... si yo que me considere coneixedor d'estes qüestions (un poc) he tengut dificultats... un atre es perdra segur. I aço si, aço es faena de l'autor, es la seua responsabilitat, independentment que el tema siga complex, l'escriptor ha de saber conjugar divulgacio i analisis profunt. En l'equilibri està, supostament, la virtut.

En resum

Podria estendre'm mes, pero tampoc cal, es una resenya bibliografica. El paradigma hegemonic suponc que, com fa en les atres ocasions, calla, porque va no li fa falta debatre: te el poder i l'autoritat.

Ara, hui, practicament sens oposicio institucional, quedem un grup de franc tiradors en l'objectiu de deixar constancia, per a generacions futures, que no tots pensavem igual que l'opinio publicada (que no equival a l'opinio publica).

Que en esta banda ningú cobra per escriure llibres ni investigar, és bo que ho destaque el professor Ballester, però no li passa només ad ell. I alguns tenim problemes afegits de censura o de dificultats per a publicar (que no tenen res que vore en la qualitat tècnica del producte).

Segons la meua opinio (que es opinio, no veritat absoluta), es un text imprescindible per als valencians, es molt prolix (una virtut) pero un poc caotic (derivat de la propia prolixitat) i li faltaria expressar millor (cantitat i calitat) les aportacions del paradigma valencianiste.

Me quedare en el refra valencià: tota pedra fa paret.

Imagens: casadellibro.com, culturavalenciana.es.

El poble te la clau valenciana / Josep Martinez Tub

29/12/2024

El dia.

En els primers rajos de llum la vida comença a desenrrollar-se poquet a poquet fins a agarrar un ritme frenetic. Es quan comença el gros de les activitats, els treballs, s'obrin les escoles, les consultes dels meges, festejos populars de tot tip, culturals, d'oci...

Si el dia ix solejat es sinonim d'alegria, es reflexa en la cara de la gent per a poder dur a bon port totes les activitats previstes i programades.

Si el dia ix plujos nos baixa un poc l'alegria pero sempre trobem el consol en la falta que fa per al camp i netejar l'ambient, la majoria d'activitats se poden seguir fent, encara un poc mes incomodes, unes atres es veuen truncades i nos obliguen a canviar de plans a renega dents.

En el cas de les desgracies, accidents, incendis i tot tip d'altercats... La llum del dia fa que tota l'ajuda i actuacions dels membres de seguritat i rescat se puga fer en rapidea i precisio.

En definitiva el dia nos ajuda a tirar avant facilitant-nos casi tot allo que nos proponem, tant positiu com negatiu.

La Nit.

Conforme desapareix la llum del dia la vida va apagant-se, les activitats apleguen a la seua fi. Es temps de descans, de passio reflexio, d'intimitat... Es quan empijoren les malalties i a la vegada quan, poquet a poquet comencen a curar-se les ferides. En l'obscuritat apareix el cansanci, l'inseguritat, la por, la soletat, eixa que despuix dels moments d'acompanyament, en celebracions ludiques en els millors casos, i trists en casos de perdudes i desgracies, te posa els peus en terra.

Es quan la vida te dona a triar entre dos camins, traure lo millor de tu i tirar avant buscant la llum en il·lusions renovades o baixar els braços i deixar-te dur sense direcció, caent en el pou dels dubtes, l'incertesa i les males decisions.

En els pobles valencians a raïl de la fatídica Dana del 29/10/24 hem pogut veure les bondats del dia, un fum de voluntaris vinguts dels pobles valencians i de tot l'estat, han tractat d'abastir totes les necessitats de la gent atrapada en les seues cases uns, sense res uns altres. Des de llevar fang, arribar cotxes, fer i portar menjar, aigua, roba, bolquers, o medicines als més vulnerables, yays, grans dependents, a tot lo món i de tot...

De la nit hem sabut històries d'heroïes anònims que han ajudat a salvar vides en l'últim moment i desgràcies sense consol, agreujades pel pas dels dies en les seues llargues nits.

Ha seguit tan gran l'ona solidària que fins i tot ha creat el seu eslogan que serà recordat en els annals de l'història "El poble salva al poble".

Pero ¿Serà veritat?

En la classe política governant, hem vist lo desprotegit que està el poble, han fallat tots i per tots els costats, això sí, en este país no dimitix ni el Tàto, li la bufa.

Dona lo mateix les vides que s'hagen perdut, ya que ara el negoci de mils de millions està en la reconstrucció de pobles i barrancs, i no en els 221 millos d'euros que la "CHJ" va dir que valia arreglar nomes estos barrancs en 2007 i haver salvat vides. Pero es que ad estes altures tots sabem com funciona açò dels diners "sense amo" publics.

Es tan patetic lo que estem vivint els valencians i veent tot lo mon, que se fan manifestacions partidistes demanant la dimissio, mereixcuda, del president de la Generalitat Valenciana i no la del president del Govern de l'Estat, en quant tambe son responsables de tantes desgracies. Puix, no me cansare de recordar, que des del 2007 han manat els uns i els atres i ningu ha fet res per arreglar estos barrancs, avisats pels tecnicos en moltes ocasions que açò acabaria passant.

I es quan en acabant de tanta ajuda per part del poble tire de manco eixe colp damunt la taula en forma de manifestacions que diguen a la classe dominant. iiYa està be, fins aci haveu aplegat, tots fora, nou sistema i noves eleccions!! Es necessari que per a que "El poble salve al poble" este s'alce i sera quan se li acabe el joc ad esta colla, dominant, de negociants disfrassats que baix el paraigües de la politica nomes miren impunement per les seues boljaques.

Hi ha una maxima que diu:

"Quan injectes certea a les teues decisions apleguen els resultats".

Com a valencians orgullosos de la nostra terra, la nostra llengua i les nostres raïls el camí es senzill. Tot passa per a que en la soletat de la nit reflexionem i quan aplegue el dia deixar d'ofrenar a uns i uns atres, revalencianisar-nos politicament i creure de veritat que ...

EL POBLE TE LA CLAU VALENCIAN

Coses de Tub